

เทศน์อบรมในพรรษา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา ๒๘ สิงหาคม ๒๕๓๕

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เข้าพรรษาต้องอบรมเข้ามาอีก เดียวก็ไม่ได้อบรมกันเลยละ อบรมธรรมะนะ

ธรรมะ...ธรรมะมีต่อเมื่อพระพุทธเจ้าเกิดแล้ว พระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ธรรมะ แล้วเอาธรรมมาสอน ก่อนที่พระพุทธเจ้าจะตรัสรู้ โลกนี้มีมืดบอด เดียวนี้มีศาสนาอยู่ที่เหมือนกับจะมีมืดบอด มันมองไม่เห็นนะ มันห่างออกไปเรื่อยๆ นะ แสงสว่างของดวงอาทิตย์ แสงสว่างของไฟฟ้ามันก็เป็นแสงสว่างอยู่ข้างนอก แต่หัวใจมืดบอดใจ หัวใจมืดบอด อย่างพวกเรานี้ หัวใจมันเริ่มสลัวๆ ไม่ได้กับมืดบอด เพราะมันเชื่อธรรม

ถ้าไม่มีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ธรรมะนะ ธรรมะพระพุทธเจ้าไม่มี มันร้อนมากนะ คนจะทำความดีขนาดไหน มันก็ได้ความดีขนาดที่ว่ามันทำความดีนั้นละ ก่อนพระพุทธเจ้าจะตรัสรู้ มีพวกศาสดาต่างๆ เขาบัญญัติตนว่าเป็นพระอรหันต์กันทั้งนั้นละ พระพุทธเจ้าไปเรียนมาหมดแล้ว ไปเรียนมาแล้วมันก็ยังทุกข์อยู่ใจ ได้สมาบัตินะ เรียนกับอาหารคาวสได้สมาบัติ จิตนี้สงบหมด แต่มันก็รู้ที่อยู่

ถ้าคนมีปัญญา จิตนี้เป็นสมาธินะ คำว่า"สมาบัติ"นี้ โอ้โฮ...มันลึกขนาดไหน มันดีกว่าสมาธิของเราอีก อธิปนาสมาธิ ขณิกสมาธิ อุปะจารสมาธิ อธิปนาสมาธิ มันเป็นสมาธิเฉยๆ แต่สมาบัตินี้จิตมันได้เข้าออก ย้อนเข้าย้อนออกแล้วจิตมันมีพลังใจ สมัยก่อนนั้นถึงว่ามีคนเหาะได้ นี่จิตเป็นสมาธินะ เป็นสมาบัติ จิตต้องเป็นสมาธิ จิตต้องมีความสงบ แต่พระพุทธเจ้าไปเรียนมาแล้ว ความสงบมันก็เป็นความสงบ จิตเป็นความสงบใจ จิตเป็นสมาธิ แต่ก็มีทุกข์เพราะคนไม่หลงระเริงใจ พยายามย้อนดูใจของตัว ดูใจของตัว แล้วมันก็ไปไหนไม่รอดละ ถึงว่ามีมืดบอด

คำว่า "มืดบอด" คือไม่รู้ทางออก จะว่าไม่รู้ตัวชั่ว "รู้" คนนี้รู้ตัวชั่วอยู่ อยากจะไฝ่ดี อยากทำดีมาก เหมือนกับเราเข้าไปติดคุก แล้วไม่มีประตูออกเลย วัฏฏะเป็นแบบนี้ วัฏฏะนี้เป็นแบบนี้ เกิดๆ ตายๆ อยู่ ออกไม่ได้ ชีวิตเรานี้เหมือนกับเฟื่องๆ หนึ่ง อยู่ในเครื่องนะ เป็นเฟื่องตัวหนึ่งเราอยู่

ในเครื่อง มันติดบ่นอยู่อย่างนั้นนะ เฟื่องตัวนี้เสียดก็ไปเป็นเฟื่องตัวใหม่ เฟื่องตัวนี้เสียดก็ไปเป็นเฟื่องตัวใหม่ เป็นอะไหล่ตัวหนึ่งๆ ในเครื่องนั้นไง

ก็เหมือนกับวัวควาน กามภพ รูปภพ อรูปภพ ๓ ภพนี้ จิตนี้ไปเกิดแล้วเกิดเล่าๆ จะทำความดี ความชั่วก็อยู่ในนี้ไง ถึงใช้คำว่า“มีคบอด”ไง มีคบอดมันมีคบอดตรงนี้นะ ไม่ใช่ว่ามีคบอด นี่มันคนตาบอด ไม่มีธรรมะมันต้องมีคบอด ต้องมีคบอด ดีก็ดีประสาภิเลสพาคินั่นละ ชั่วก็ชั่วสุดๆ เลย ถ้าทำชั่วสุดๆ เวลาไปเกิด ทุกข์มันก็อยู่ในกันแท้งกันนั้นนะ เฟื่องตัวที่ร้อนที่สุด อยู่ในนรกไง ไม่ใช่ มันร้อนที่สุด มันเป็นเฟื่องในวัวควาน

แล้วว่าคนที่มีความดี เห็นใหม่ ว่าดีของเขาที่ดีแค่ทำสมาธินั่นละ ดีแบบฤๅษีชีไพร มันไม่มีคือว่าธรรมะนี้ประเสริฐมาก พระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว มันละเอียดลอลึกซึ่งมากนะ จนไม่รู้ว่าจะสอนใคร จนท้อใจไง จนพรหมต้องมา... “พुरुหฺมา จ โลกา” นี่พวกพรหมเขามานิมนต์พระพุทธเจ้านะ ให้แสดงธรรมเถิด เลยเป็นประเพณีมา

แม้แต่เจตนาธรรมะก็จะมีคบอดตรงนี้ มีคบอดกันตรงที่ว่า ไม่เข้าใจใจ ของมีอยู่ แล้วจะออกอย่างไรให้พ้นจากวัฏฏะๆ สมัยก่อนมีคบอดเพราะเขาไม่มี มันก็นำเห็นใจนะ มันเป็นวาสนาของคน

ถึงว่าการเกิดเป็นมนุษย์แล้วพบพระพุทธศาสนานี้มันเป็นบุญอย่างมหาศาลเลย มันเป็นคนที่มีโอกาส มีเครื่องดำเนิน เหมือนเรามีเงิน แต่เราไม่รู้จะซื้ออะไร ไม่มีสินค้ายี่ห้อ ปัจจุบันนี้สินค้ายี่ห้อ ก็มีเงินก็มี แต่ก็ยังไปซื้อยาพิษมาใส่ใจของตัวอีกล่ะ แม้แต่บวชพระมาแล้วก็เป็นแบบนี้แหละ ถึงได้ไอ้โฮ... ไอ้โฮ...เลยนะ

แม้เป็นนักปฏิบัติมันก็ยังออกนอกกลุ่มนอกลู่นอกทาง ไปไหนกันก็ไม่รู้ละ เข้าใจว่าปฏิบัติ เข้าใจว่าไง อ่านตำรากันให้กิเลสเป็นตัวนำ กิเลสเป็นตัวนำความเข้าใจของตัวแล้วก็ตีความหมายไปนั้นนะ พระพุทธเจ้าบอกไว้ไง ผู้ใดค้นเดาธรรม ธรรมะค้นเดา ไม่ใช่ของแท้หรือ ความค้นเดา ความจินตนาการมันจะเป็นของแท้ได้อย่างไร เพราะคนเรานะมันมีกิเลสอยู่แล้ว จะอย่างไรๆ ก็แล้วแต่กิเลสมันต้องออกหน้า แม้แต่ถือธรรมะอยู่ ถือคำสอนพระพุทธเจ้าอยู่นั่นละ แต่กิเลสมันก็จะทำให้สงสัย เริ่มต้นจากสงสัย เหมือนเราเลี้ยงเป็ด มันผิดจากเป็ดไปแล้วมันจะตรงได้อย่างไร

ถึงว่ามันต้องฟังครูบาอาจารย์อย่างนี้ละ ต้องฟังครูบาอาจารย์ นักประพดปฏิบัติทุกชั้นๆ กระเสือกกระสนเลยละ หากคนขึ้นมา ทั้งๆ ที่ธรรมะวางอยู่ พระพุทธเจ้าวางอยู่ นักปฏิบัติบางคนว่านะ ไม่เชื่อใครเลย เชื่อพระพุทธเจ้า พุคน่ะพูดได้ เชื่อพระพุทธเจ้า ใครก็เชื่อ ทุกคนเชื่อ พระพุทธเจ้าอยากทำตามพระพุทธเจ้าทั้งหมด แต่กิเลสในใจของเรามันทำให้พลาดจากนั้น พระพุทธเจ้าพูดถูก ครูบาอาจารย์พูดถูก คำราบางทีก็พูดถูก บางทีนะ

พระพุทธเจ้าสอนไว้ในกาลามสูตรเห็นไหม ไม่เชื่อว่าครูบาอาจารย์พูด ไม่เชื่อว่าคำราบอก ไม่เชื่อว่าทำตามๆ กันมา ให้มาประพดปฏิบัติ ฟัง ฟังแล้วต้องมาใคร่ครวญมาทำ พิสูจน์ขึ้นมา จากใจ อันนั้นถึงเป็นชาวพุทธแท้ แต่นี้มันยังไม่ได้ทำ เห็นไหม เพียงฟังมาเพียงเชื่อมานี้มันต้องพาศิด

ฉะนั้นเรามายู่ท่ามกลางพระพุทธศาสนา ท่ามกลางข้อวัตรปฏิบัติ ท่ามกลางเลย เพราะมันถึงพุทธกาล ถ้าท่ามกลางเราก็ต้องหาทางออก ต้องทำให้ได้ก่อนใจ

ฟัง ฟังแล้วคิด ความคิดของเรานี้เราว่าเราฉลาดนะ แต่ฟังให้ดีสิ การฉลาดคือการชวนขวย ความทุกข์มาใส่ตัว ความฉลาดของทางโลกเขานะ ความฉลาดของทางโลกมันเอาความทุกข์มาใส่ตัวนะ ความฉลาดนี้ มันไปขวนมา เพราะว่าตัวเองฉลาดนิ ฉลาดก็ขวนเข้ามาๆ คิดเข้าไป เพราะพระพุทธเจ้าหรือว่าธรรมะบอกว่า ต้องให้หยุดคิดมันถึงเป็นสมาธิใช่ไหม ความคิดนี้มันเนื่องด้วยกิเลส เราต้องให้มันหยุดคิด ใช้ความคิดหักห้ามความคิดอันนี้ นี่มันคิดไม่ได้

คำว่า"ฉลาด"มันคิดว่า ถ้าเราตัดทอนเรา มันถึงว่า เราคนโง่โง่ เราเสียเปรียบ กิเลสมันสอนอย่างนี้ มันเสียมอย่างนั้นนะ มันกลัวแต่เสียเปรียบ กลัวแต่จะขาดทุน มันต้องคิดเอากำไรไว้ก่อน คำว่า"เอากำไร" เอาความทุกข์มาใส่ตัวทั้งนั้นนะ มันขาดทุนหรือมันเสมอทุนไม่ได้

การทำใจให้สงบต้องขาดทุน ต้องขาดทุนนะ การขาดทุนจริงๆ แล้วมันคือการได้กำไร การยับยั้งการไม่ทำ เห็นไหม เราเห็นข้างนอกอยู่นะ เห็นว่าเป็นทองคำ เห็นว่าเป็นสมบัติมหาศาลเลย อยากจะไปขวนขวยมา อยากจะไปกว้านมา เราไปกว้านมาแล้วมันเป็นอะไรละ เราเข้าใจว่าทองคำ แต่มันเป็นไฟ มันไม่ใช่ทองคำ มันเป็นไฟ สีเหลืองๆ มันเหมือนทอง ไปจับเข้าก็ร้อน แต่พอจะหยุดมันก็หยุดไม่ได้ เพราะความเข้าใจของเราอย่างนั้นนะสิ ถึงว่ามันเข้าใจผิดเห็นไหม

ความเข้าใจผิดนี้ออกมาจากไหน? ออกมาจากความคิดของเรา อวิชชาไง อวิชชาปจฺจุยา สงฺขารานี้ ความรู้ผิด ความรู้ของเรา นั่นล่ะ เราไปยึดไง ยึดความรู้ของเรา ถึงว่ามีดีบอดๆ ทั่วๆ ที่แสงสว่างมี แต่มันมีภายในใจ

ความมืดความสว่างมันตรงนี้ ตรงที่ปัญญา ถ้าปัญญามันรู้เข้าไปตรงนั้นนะ มันก็สว่างขึ้นมา ที่ไหนมืดเปิดไฟเข้าก็สว่าง แค่เปิดสวิตช์เท่านั้นล่ะ มันจะสว่างขึ้นมาทันที แต่นี่มันกดไม่ได้มันกลัวขาดทุนไง

ถ้าอะไรก็แล้วแต่ที่จะทำลายตัวเอง นี่ว่าขาดทุนหมดเลย กลัวแต่จะเสียเปรียบ แต่ถ้ามันจะกำไรขึ้นมา นั่นนะ โง่สองชั้น ตัวเองโง่แล้วยังว่าตัวเองฉลาด เพราะไม่เข้าใจใช่ไหม มันต้องยอมขาดทุน กดเข้าไปที่ใจของตัวมันล่ะ กดเข้าไปตรงที่ว่าฉลาดๆ ให้มันแพ้เขาบ้างสิ บอกว่า "แพ้เป็นพระ ชนะเป็นมาร" ใจ ไก่ไร่นั่นคือเป็นมาร ฉลาดนั่นคือมารฉลาด มารมันพาให้ฉลาด มารมันเลี่ยมมารในใจเรานะ อย่าไปมองใจคนอื่น

ใจของคนอื่นก็เป็นความทุกข์ของคนอื่น ใจของเราก็เป็นความทุกข์ของเรา นะ มารในใจเรามันก็ให้ความร้อนกับเรานะ มนุษย์เป็นสัตว์สังคม การอาศัยกันนั้นเป็นการอาศัยกันภายนอก

แต่ขณะปฏิบัตินี้ มารในใจ ความคิดในใจ แหกในใจ ความจรมาของอารมณ์ภายในใจ มันยิ่งกว่าสังคมภายนอกหลายเท่าตัว สังคมภายนอกมันไปๆ มาๆ มันยังเห็นตัวเห็นตน ความเกิดดับๆ ในใจนี่ไม่เห็นเลย ความเกิดดับในใจนั้นนะ มันจรมามหาศาล มันยิ่งกว่าเขามีกานมหรสพข้างนอกอีก มันก็กะนอง มันโลดเต็นแผ่นกระโดด มันอยู่ที่ใจเห็นใหม่นั้นนะ

อันนั้นนะเราดับมัน ดับมันถึงว่าได้กำไร ใจดับมันให้ได้ มันถึงว่าเป็นคนฉลาดตามธรรม แต่โง่ตามโลกเขา เขาว่าเช่ๆ ซ่าๆ ไม่ยอมก็กะนองไปกับเขา ใจก็ไปทำอะไร ก็ไปทำอะไร ก็ไปทำอะไร หือ คนเราสงบภายในนะ จิตมันมีหลักยึด มันเป็นคนดี...เหมือนคนนิ่ง ทำอะไรนี้จะสวยงามไปหมดเลย ทำ จะทำดี แล้วได้ประโยชน์ส่วนๆ แต่เพราะกลัวขาดทุน ทำอะไรถึงสะเปี๊ยะสะป๊าบใจ เขาเรียกกลน คนลน เพราะมันอยากได้มากเกินไป

ถ้าเรามีหลักยึดแล้วนี่ มันก้าวเดินไปด้วยเต็มฝ่าเท้า ไม่หลงไม่ตื่นตื่นไปกับอารมณ์ภายนอก ไม่ตื่นข่าวใจ ข่าวอะไรจะผ่านมามีต้องหีบ ต้องฟังก่อน ใคร่ครวญ ไม่ตกใจ เพียงแต่ยับยั้งตรงนี้มันก็ได้ประโยชน์แล้ว คุณหลักใจมันคู่ตรงนี้นะ คุณหลักใจ เริ่มมีหลักใจ ว่าเป็นชาวพุทธ

เป็นชาวพุทธเป็นลูกศิษย์ของพระพุทธเจ้า เป็นผู้มีหลัก มันจะตื่นไปหมด เดี่ยวนี้มันจะตื่นไปหมดนะ ไม่รู้ว่าอะไรเป็นพุทธไม่พุทธนะ เขาว่าเดี๋ยวนี้ชาวพุทธถือศาสนา ๓ ศาสนาร่วมกัน เขาว่าใครถือศาสนาใดศาสนาเดียว หนึ่งคนต่อศาสนาเดียว เดี่ยวนี้มันทั้งพุทธ ทั้งพราหมณ์ ทั้งผี ถือผี นั่นล่ะ

พุทธมันคืออะไรล่ะ พุทธไม่ตื่นตื่นไปกับโลกภายนอกใจ สิ่งใดเกิดขึ้นนะ เห็นไหมสิ่งนั้น ต้องมีการดับไปเป็นธรรมดา มองโลกนี้ตามความเป็นจริง มันต้องพิสูจน์กันให้เห็นก่อนมันถึงจะเชื่อได้ พิสูจน์ด้วยหลักตา ใจเรื่องอย่างอื่นนะเป็นไสยเวทย์ ไสยศาสตร์ ไสยศาสตร์มันแก้ทุกข์ไม่ได้นะ มันมีแต่เพิ่มทุกข์ มันมีแต่ทำให้เกิดการจ้องเวรจ้องกรรมกันไปเรื่อย การจ้องเวรจ้องกรรมนั้นเป็นทางที่ถูกหรือ

พระพุทธเจ้าให้เชื่อเรื่องของกรรม กระทำมานี่เป็นการกระทำกรรมมา ต้องทำกรรมดีมา ถึงได้มาเกิดพบพระพุทธศาสนา ทำกรรมดีนะ ช่วงที่เกิดเป็นมนุษย์ ทำกรรมดีมา แต่ช่วงจากไปจากนี้ ตายจากมนุษย์ไปนี่กรรมอะไรจะพาไป กรรมอะไรจะพาเราไป

กรรมเป็นสมบัติของใจ กรรมมันเป็นเหมือนพาหนะพาใจนี้ขึ้นสูงๆ ต่ำๆ มันพาเรามาถึงจุดกึ่งกลาง เหมือนกับข้ามฟากมาจากแม่น้ำฟากหนึ่งมาถึงกลางแม่น้ำนี้ แล้วเราจะว่ายข้ามฟากไหน จะกลับไปฟากเก่าหรือ หรือจะขึ้นมาฟากนี้ ข้ามพ้นจากห้วงใจ ห้วงแห่งกรรม ข้ามไปได้ ข้ามพ้นได้

กำลังใจมันเกิดขึ้นแล้ว เราใฝ่ดีนี่นะ เราเกิด เราไม่มีคอบอดเหมือนคนอื่นเขา เราตั้งใจมาแล้วนะ เราตั้งใจจะเข้าหาใจ เราตั้งใจนะ ความตั้งใจมันเหมือนกับเริ่มหาพื้นหาเชื้อ หัวใจอย่างนี้หายากแล้ว หัวใจไม่มีคอบอด

หัวใจมีคอบอด คือ หัวใจไม่เชื่อเรื่องนรกสวรรค์ใจ หัวใจที่ปิด หัวใจที่คว่ำ นี่หัวใจเราเริ่มเริ่มจะเปิด แต่มันยังหาสวิตช์ไม่เจอ หาสวิตช์ไม่เจอเปิดไฟในหัวใจไม่ได้ แสงสว่างใจ มันเป็นอุปกิเลสนะ แต่มันก็ทำให้สดชื่นแจ่มใส แสงสว่างภายในใจ

จิตสงบมันจะสว่าง แค่จิตสงบ บางทีสว่างเห็นไหม เป็นดวงแก้วเป็นดวงอะไรขึ้นมาเห็นภายใน พอบอกว่าดวงแก้วก็จะยึดหมายล่ะ อย่าไปยึดมัน มันเป็นบุญเป็นกรรมของแต่ละบุคคล หรือบางคนก็สงบเฉยๆ จิตนี้สงบเย็นเรื่อยลงไปนะ จิตสงบ คือ จิตที่ปล่อยวาง สบาย สบาย มี

ความสุข สุขแท้ๆ นะ สุขที่ไม่เจือด้วยอามิส เห็นไหม นี่ความสุข เขามีสุขของโลกเขานี่สุขเพื่อ
ทุกข์ สุขแล้วก็ทุกข์ ทุกข์แล้วก็สุข มันลุ่มๆ ดอนๆ ใจ

ของในโลกเรานี้มันเป็นของคู่ มันไม่เป็นหนึ่ง ธรรมชาติของพระพุทธเจ้านี้เป็นหนึ่งนะ ถึง
ที่สุดแล้วเป็นหนึ่ง เอโก ฐโม สุขที่ไม่คลาดเคลื่อน ไม่กลับใจ สุขที่ไม่กลับลงมา ไม่เป็นสอง
เป็นหนึ่ง สุขล้วนๆ เลย ของนอกนั้นนะมันมีร้อนคู่กับเย็น เย็นคู่กับร้อน พอเย็นแล้วมันต้องร้อน
ร้อนแล้วมันต้องเย็นกลับไปกลับมา มันไม่มีอะไรจริงถาวรเลย ยกเว้นแต่หัวใจที่ทำให้ถึงที่สุดแห่ง
ทุกข์ มันเป็นหนึ่งในเดียวมันไม่มีสองมันจะกลับมาได้อย่างไร นี่ถึงว่าสุขแท้ใจ สุขแท้มันสุขตรงนี้
สุขที่ไม่กลับกลาย สุขที่ไม่ปลิ้นปล้อน สุขจริงๆ

แต่ในโลกนี้สุขเพราะว่าอามิส สุขเพราะป้อน สุขเพราะเด็กร้องไห้แล้วได้ของเล่นตาม
ความพอใจมันก็ยิ้มเดียวเดียว เดียวมันก็เปื้อ กิเลสมันสอนเลี่ยมคนอย่างนั้นนะ เหมือนเด็กๆ
เหมือนเรานี่เป็นพี่ชายของมัน ใจ มันเหมือนคอยเอาของมาหลอกเด็ก เราก็คือเด็กดวงใจหนึ่ง

ดวงใจนี้เด็กมากนะ ไม่รู้อะไรเลยให้กิเลสมันหลอก ไล่ไป ไล่ไป ไล่ไปตลอด อยากได้ไป
หมดในโลกนี้ อยากได้ อยากจน...อยากจนบ้างอย่างนั้นเถอะ บางคนเห็นไหม ความอยากพาดจน
แบบว่าเสียดสีไปก็มี อยากแล้วนะ คิดคุณนะ อยากหนึ่ง สองไม่สมความปรารถนาหนึ่ง มันทุกข์ก็
ขึ้น อยากไม่มีขอบเขต กิเลสเป็นแบบนั้น อยากจนไม่มีขอบเขต แล้วก็ไม่มีสมปรารถนาอีก
ซ้ำซ้อนๆ ไปจนเครียด จนทำลายตัวเองก็มี นั่นเพราะใจมันไม่สงบ นั่นเพราะไม่รู้เห็นโทษของ
มัน เข้าใจว่าอันนี้เป็นความถูกต้องใจ เข้าใจว่าความอยากนี้มันเป็นความดี เป็นคนขยันขันแข็ง

คนขยันหรือคนไม่ขยัน มันรู้ด้วยสัญชาตญาณนะ มันแสดงออกเอง คนจริงเท่านั้น คนรู้คน
ตรงเท่านั้น มันถึงจะตรงต่อข้อสัจย์กับตนเองใจ การประพฤติปฏิบัติมันต้องอย่างนั้น ถึงต้องมีศีล
ถึงต้องมีศีลใจ ใจคนนะกิเลสมันจะทำให้เห็นแก่ตัว ศีลนี้มากขึ้นไว้ เอาศีลนี้มาล้อมไว้ก่อน ไป
เบียดเบียนเขา ไม่ลักทรัพย์ ไม่ให้คิดวอกแวกไปอยากได้ของคนอื่น

มโนกรรม ของเขาเป็นของเขา ของเราเป็นของเรา สมบัติของเรา เราก็อหวง สมบัติของเขา
เขาก็หวงเห็นไหม ใจมันไม่คิดไปเอาของเขา ใจไม่คิดเบียดเบียนกัน นี่ศีล เอาศีลมาตั้ง ดังนั้นมัน
อยาก ความอยากนี้มันอยากได้ อยากได้ไม่มีขอบเขต เราคิดได้ก็ว่าตัวเองดีใจ มันโง่หรือมันฉลาด
นั่นนะ

ถ้าเราได้อ่านน้ำพักน้ำแรงอันนั้นไม่ใช่ อันนั้นเป็นปกติ เป็นเรื่องธรรมดา การได้มาด้วยน้ำพักน้ำแรงของเรานะกับการได้มาด้วยความอยาก ด้วยการปลิ้นปล้อน ไม่ใช่ ปลิ้นปล้อนหนึ่งนะ ได้มาด้วยคดด้วยโกงเห็นใหม่ ได้ไม่มีขอบเขต

ความอยากอันหนึ่งเป็นมรรค ความอยากอันหนึ่งเป็นกิเลสเห็นใหม่ อยากทำความดี อยากออกจากกิเลส อยากข้ามพ้นภพชาติ การเกิดนี้เป็นทุกข์ เป็นทุกข์อย่างยิ่ง

แม้แต่พระพุทธเจ้าสร้างบารมีมหาศาลเลย เกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะคูสิ ก่อนจะออกบวชเห็นใหม่ เขาปรนเปรอขนาดไหน ยังเห็นนะ ก่อนจะออกบวชทุกข์ขนาดไหน มันมีความสุข เพราะว่าเขา รู้ พระเจ้าสุทโธทนะรู้ว่า พระพุทธเจ้านี้เขาตายไว้ว่า ถ้าอยู่ในโลกนี้จะเป็นจักรพรรดิ ถ้าออกบวชจะสำเร็จโพธิญาณ

ธรรมดาพ่อกับลูกใช่ใหม่ เขาก็อยากเอาลูกไว้นะ ให้สืบสกุล ไม่ได้คิดหรือว่าออกบวชเป็นพระพุทธเจ้า มันจะทำประโยชน์กับโลกขนาดไหน ทำประโยชน์กับโลกมหาศาล ทำถึงสามโลกธาตุ สอนเทวดา สอนมนุษย์ กับถ้าอยู่ในโลกเป็นจักรพรรดิมันเดียวเดียวเท่านั้นละ จักรพรรดิในโลกนี้มีกันมาตั้งเท่าไรแล้ว เพราะโพธิญาณอันนั้น เพราะว่าบารมีที่ได้สร้างสมมา มันเป็นไปโดยธรรมชาติ ต้องออกบวชเด็ดขาด เป็นไปทางอื่นไม่ได้ แต่ขณะนี้ยังไม่ชำระกิเลส มันก็คือกิเลสนะ

ก็เลยเห็นยั้งกันไว้เห็นใหม่ ปรนเปรอกันไว้ พยายามผูกมัดไว้ให้ทุกอย่าง ผูกมัดไว้ แม้แต่มีครอบครัว ผูกมัดแม้กระทั่งมีลูก แล้วจะออกบวชทุกข์ขนาดไหน คูสิ การเกิดเป็นทุกข์หรือไม่เป็นทุกข์ ไม่ต้องให้ชีวิตอย่างพวกเราที่ว่า เศษเดนนี้หรือที่ว่ามีทุกข์ เอาชีวิตของพระพุทธเจ้าเลย ชาติภพของพระพุทธเจ้า ก่อนที่จะตรัสรู้ทุกข์ขนาดไหน เทียบสิ เทียบชาติของพระพุทธเจ้า ศาสดาองค์เอกของเรา ของทั้งสามโลกธาตุ ของเทวดาด้วย ของมนุษย์ด้วย ของทุกๆ คนที่อยากปรารถนาทำความดี เชื่อในพุทธคุณไง

คนตาบอดต้องเชื่อคนตาดี พระพุทธเจ้าตาดี เป็นผู้ที่เบิกทางออกไปแล้ว แล้วกวักมือเรียก แล้ววางทางไว้ ไม่ใช่กวักมือเรียกให้เราขึ้นไปกลางหนามกลางดงนะ ถางทางเอาไว้ให้ดีเลย ชูมือเปิบ มาพระพบพระพุทธศาสนาชูมือล้างมือแล้วมาเปิบข้าวกิน มันยังเอาข้าวไปใส่ปากผิดนั่นนะ แล้วว่าเราฉลาดหรือเราโง่ ว่าเราฉลาด ฉลาดแต่ไฟหาข้างนอกนะ ไม่ฉลาดเอาหัวใจรอด ไม่ฉลาดเพื่อเอาใจเราพ้นจากทุกข์นะ

ชาติเป็นทุกข์ แล้วเราทุกข์ขนาดไหน ชาติของเรา แล้วเราจะพ้นจากชาตินี้ไปได้อย่างไร พ้นจากการเกิดนะ อย่างว่าแต่ทุกข์เศษๆ เละนะ ชาติปี ทุกขานั่นนะ อริยสังขนะ ทุกข์ อริยสัจจ์ความ เกิดนี้เป็นธรรมชาติ ต้องเกิด แล้วเกิดดีแล้ว เกิดมาเพื่อจะให้เกิดข้ามภพชาติไปเลย เกิดมานี้เกิดมา เพื่อปฏิบัติใจ ไม่ได้เกิดมาตายเปล่า ปฏิบัติๆ เปล่าๆ นะ เกิดมาก็ตายเปล่า ตายเปล่าเลย ไม่ได้สร้าง สมไว้ สร้างแต่เรื่องภายนอกว่าอันนี้จะเป็นอย่างๆ ตัว อันนี้จะเป็นอย่างๆ มันจะได้อะไรไว้

ในโลกนี้เกิดมาเท่าไร แล้วก็ไปหมดแล้วเท่าไร ไม่มีใครอยู่ค้ำฟ้าสักคนหนึ่ง เกิดมาก่อนหน้านั้นมหาศาล มนุษย์แสนๆ ชาติ ชาตินี้ไม่ที่สิ้นสุด แล้วก็ตายหมดแล้ว ไม่เกินร้อยปี มนุษย์นี้ไม่เกินร้อยปีตายหมดเลย แล้วก็เกิดมาอีกมหาศาล ตามหลังมานะ เด็กเกิดใหม่นี้มากมาย เลย แล้วก็ตายไปข้างหน้า แล้วไปตื่นเอาอะไรกับการเกิด ตื่นอะไรกับการยึดมั่นถือมั่นในชาตินี้

ถึงต้องเอาชาตินี้มาขำใจ เอาชาตินี้มาขำ ว่าเกิดมาชาตินี้เป็นมนุษย์ที่ทุกข์ แต่ทุกข์เพื่อจะ พ้นทุกข์ใจ ชาติที่คนตาสว่าง ไม่ชาติของคนมืด ชาติของคนตาสว่าง ชาติของคนที่จะเห็นทางเดินไป ชาติของคนที่จะพ้นไปได้ ไม่ใช่ชาติของคนที่เกิดมาตาบอดแล้วคลำไปใจ นี่มันมีบุญตรงนี้ใจ เกิด มาแล้วพบพระพุทธศาสนา มันจะพ้นจากวัฏฏะได้ พ้นจากวัฏฏะ ออกจากวัฏฏะ ไม่ใช่เกิดมาแล้ว หมุนอยู่ในวงหมุนอย่างเก่า หมุนนะหมุนดี หมุนร้อนๆ ด้วย

ไม่มีใครเป็นไทแก่ตัวนี้ละ อยู่ในประเทศไหนก็แล้วแต่ มันอยู่ในกฎหมายของประเทศนั้น ละ เกิดมาที่ไหนมันก็มีกฎกติกาทั้งนั้น ใครเคยเป็นไทแก่ตัว “ไม่มี” ว่าสมัยก่อนนั้นเป็นทาสเขา เดียวนี้ไม่เป็นทาสหรือ เดียวนี้เป็นทาสกิเลสตัณหา ทาสความอยาก ทาสทุกอย่างนะ แต่มันไม่ได้ พูดคำว่า”ทาส”เท่านั้นเองแหละ มันพูดว่าเป็นพลเมืองชาตินั้นๆ ต้องทำตามกฎหมายของบ้าน นั้นๆ มันก็ทาสนั่นละ เป็นทาสเขา เป็นทาสของกฎหมายที่เราสร้างขึ้นมาจาก แล้วก็ไปทาสตัวเอง

สมมุติโลก เพียงแต่จะพลิกแพลงเท่านั้นละ ถ้าหัวใจมันฉลาดมันเห็นเป็นโทษ มันก็จะ หาทางออกใจ มันสลัดสังเวช ขอให้ไปเป็นทาสชาตินี้ชาติสุดท้ายเกิด ขอให้ไปเป็นทาสเขาแค่ชาตินี้ชาติ เดียว จะพ้นจากการเป็นทาสให้ได้ ถ้ามันคิดดี มันคิด มันได้เห็น มันรู้เท่านั้น มันก็จะได้ชวนขวาย ใจ เต็มใจในการประพฤติปฏิบัติ เต็มใจในการจะยอมทุกข์ นี่มันไม่เต็มใจ ทำสักแต่จะทำกัน ศึกษา มาแล้วว่าทำอย่างนี้จะถูกต้อง มันมีแต่เปลือก นั่งสมาธิก็คิดไปเรื่อยแปด จะเดินจงกรมก็ไม่ทันเดิน เลย

การประพฤติปฏิบัตินี้มันต้องวางเข็มมุ่งให้ตรง วางเข็มมุ่งใจ วางใจให้เป็นกลาง ให้จิตนี้ลงเป็นหนึ่ง กำหนดจิตดู กำหนดจิตให้ลงเป็นหนึ่ง จิตนี้เป็นหนึ่งมันก็ปล่อยความคิดข้างนอก ความคิดข้างนอก มันทำให้แบบที่เราพุ่งช่านอกใจใหม่ มันเหนียวรั้ง เหนียวรั้งหัวใจนี้ให้แผ่ออกไปสามโลกธาตุ หัวใจนี้ หัวใจมันคิดไปได้ร้อยแปด เห็นใหม่ คิดถึงประเทศไทย ขอบประเทศไทย มันก็คิดมันก็แผ่ไปได้เลย นามธรรมนิ มันแผ่ออกไป เราย่นเข้ามาให้มันหดตัวเข้ามา

จิตนี้มันหมุนไปตลอด มันเหมือนพลังงานที่มันพุ่งออกตลอดเวลา เหมือนกระแสน้ำที่เขาฉีดออกไปแรงๆ เห็นมันพุ่งไปแรงขนาดไหน แต่นี่มันพุ่งถึงกระแสน้ำฉีดใจใหม่ แต่นามธรรมมันคิดออกไปมันเป็นอย่างนั้นนะ มันหยุดไม่ได้ มันหยุดไม่เป็น มันมีฐานอยู่ที่ใจแล้วมันพุ่งออกไป

ที่นี้พุ่งออกไปก็ครอบไปหมดเลย มันไปข้องกับอะไรละ ไปคิดถึงลูก ถึงเมีย คิดถึงสมบัติ คิดถึงใคร เห็นใหม่ มันก็เห็นภาพชัดขึ้นมา แต่มันคลุมออกไปแล้วโดยเราไม่เห็นเราไม่รู้ มันคิดออกไปเมื่อไรเราก็ไม่รู้ พอมันคิดถึงใครขึ้นมา อ้อ คิดถึงคนนั้น มันถึงเห็นว่า ความคิดเป็นตัวตนขึ้นมา มันเตรียม มันแผ่ออกไปตลอดเวลาอยู่แล้ว

นี่เราก็ตั่งเป็นหนึ่งไว้ไง กำหนดอะไรก็แล้วแต่ ฟังเสียงไว้ กำหนดไว้ ไม่ให้มันออกไป ให้มันเป็นแท่งเป็นหนึ่งอยู่ในใจของตัว มันเป็น สติกำหนดอะไรก็รู้ อยู่ เห็นใหม่ รั้งไว้ๆ มันจะเข้ามาเข้ามาอยู่เป็นตัวของตัวเอง เป็นอิสระขึ้นมาได้นิดหนึ่ง ว่าอย่างนั้นเลยนะ เป็นอิสระขึ้นมาจากไม่เป็นทาสของความคิด คุณสิ เรามองแต่ที่เราเป็นทาสของคนอื่น เป็นทาสของข้างนอก เป็นทาสของความคิดเป็นมารฝ่ายดำที่มันไสเราไปนะ

เวลาคนอื่นมารังแกเรา เราโกรธมากเลย ใครเอาเปรียบเรา เราก็โกรธ แต่เวลามารเอาเปรียบเรานะ เวลามารมันไสเราเราไม่เคยโกรธมารให้เราเลย เราไม่เคยโกรธกิเลสของเราเลยนะ กิเลสในใจเราที่มันไสเราให้ออกไปข้างนอกนี้เราไม่เคยโกรธมันเลย โกรธแต่คนนอก ถ้าเรายับยั้งได้นี้ เห็นว่ามันเป็นสิ่งที่ไม่ดี ทำไมยับยั้งไม่ได้ ยับยั้งไม่ได้เพราะมันมีแรงมาก มันเป็นธรรมชาติฝ่ายดำของใจ

เมื่อเราโกรธ เราเห็นโทษของมันเราก็ต้องฝืน ฝืนเห็นใหม่ ฝืน หักฝืนหักทอน ต้องฝืน ไม่ยอม ถ้าเคยคิดครั้งหนึ่งมันจะคิดอีก ถ้าเคยภาวนาแล้วถึงจุดหนึ่งแล้วเลิก มันจะเลิกไปตลอดไป นั่ง

๕ นาที ๑๐ นาที พักก่อน พักก่อน นั่นล่ะมันจะเคยใจ นั่ง ๕ นาทีก็เอา ๑๐ เอา ๒๐ เอา ๓๐ เอา ชั่วโมง เอา ๒ ชั่วโมงไปเรื่อย ฝึกไปเรื่อยเห็นไหม

น้ำหยดลงหิน การเร่งความเพียร การฝึกฝนกระแส ของมันธรรมชาติเหลือเกินนะ ของอะไรก็แล้วแต่ มันต้องมีได้กับไม่ได้ มีสูงกับมีต่ำ มีขาวกับมีดำ ลองเราฝืนเรากัดฟันทนนะ มันเป็นไปได้อย่างไรที่มันจะทำไม่ได้ มันจะเป็นไปได้อย่างไร ในเมื่อมันมีการกระทำอยู่นะ มันจะฝึกก็ยอมรับว่าฝึก ก็ต้องแก้ไขไป วันนี้ฝึก พรุ่งนี้ฝึก ฝึกหมายถึงว่า เรากำหนดใจมันไม่หลง ทำสมาธิอยู่ทำ แต่มันวางใจลงไปไม่ถูก กำหนดแล้วมันไปติดอยู่ ติดอยู่ในความคิด ถึงจุดหนึ่งความรู้อันจะซ่อนไว้เลย คัดไว้หมด เพราะมันเป็นกิริยาของใจใจ

คำว่า"กิริยา"หมายถึงอารมณ์ ใจมันเคยพักเคยผ่อน เห็นไหม ถ้ามันทำงานมากมันก็จะเพลีย มันก็จะให้พักผ่อน อันนี้เหมือนกัน พอจิตมันเริ่มภาวนา เริ่มกำหนด ถ้ามันคิดออกไปมันพอใจอารมณ์ใช่ไหม มันอโรย ความอโรยในรสชาติของความที่ว่ามันเคยใจ มันเคยคิดในรสชาติอะไร มันก็ตาสว่าง แต่พอเราจะให้มันสงบลง ควรจะสงบอยู่ ไม่หรรอก มันลงไปตรงง่วงนอน นั่นชะ

มันหลอกเห็นไหม อันนี้ใครหลอกเรา ใจเราเองนี่มันหลอก ใจเรานี่มันหลอก เพราะมันเป็นความเคยใจ ความเคยใจคือว่า จิตใจมันเป็นแบบนี้ มันเป็นธรรมชาติของมันที่มันต้องเป็นอย่างนั้น ฟุ้งซ่านแล้วก็สงบ สงบแล้วก็ฟุ้งซ่านอยู่อย่างนั้นอยู่ในใจของตัว ทั้งๆ ที่ไม่ใช่ นักปฏิบัติ นะ

เวลาคนเขาโกรธจัดหรือว่าเขาโมโหจัด หรือเขาเสียใจจัดๆ เห็นไหม ไปเต็มที่เลย แล้วมันก็จะจางลง มันก็จะสงบลง หายไปไหน ลองใครไปสะกิดตรงนั้นสิ ไปอีกแล้ว เพราะสิ่งใดสิ่งหนึ่งมันเกิดขึ้นแล้วมันต้องดับ ไฟติดแล้วมันต้องดับ ช้ำหรือเร็วเท่านั้นเอง โกรธแล้วมันต้องหายโกรธ แต่ใครคู่ย์อีกก็เกิดอีก ทีนี้ถ้าเราเห็นโทษมันบ๊ีบเราให้มันสงบลง แล้วเราจับตัวโกรธได้ เราตัดเราเลย ตัดโกรธออกจากใจได้ โลก โกรธ หลงนี้ ตัดได้ พอตัดออกไปแล้วมันยังเป็นอิสระเห็นไหม

คำว่า"เป็นไท" เป็นไทแก่ตัวนั่นนะ เขาเอาโซ่มาผูกไว้ที่ขา เอาออกเขายังตามจับนะ แต่ถ้าเราตัดความเป็นไทที่หัวใจแล้วนะ ไม่มีใครสามารถจะเอาโซ่มาคล้องได้อีกเลย ไม่มีทาง เพราะหัวใจนี้เป็นอิสระเป็นนามธรรม ใครจะเอาอะไรมาคล้อง ความคิดของเราใครจะเอาอะไรมาพิสูจน์นี้ว่าความคิดนะ เพราะความคิดนี้เป็นอาการของใจ แล้วใจที่มันลึกกว่าความคิด อันนั้นมันเป็นไท

มันก็ไม่ไปเกิดอีกนะสิ ใจนี้มันไม่เป็นข้าชะอย่างหนึ่ง มันจะไปไหน เพราะใจมันเป็นข้าร่างกายมันก็เลยเป็นตามไป ภพชาติมันก็เกิดขึ้นมันก็หมุนตามไป

ของดีมันอยู่ที่ใจของเรา ความเป็นจริงอยู่ที่นี้ทั้งหมด ไอ้สิ่งที่อยู่รอบข้าง นี่มันเป็นแค่สิ่งแวดล้อมนะ เราเกิดมาแล้วถึงได้พบ เราเกิดมาแล้วมันถึงได้เจอ เราเกิดมาแล้ว มันเป็นกรรมที่เรารับมา กรรมของเราเอง เราทำสภาพนี้มาแล้วมันก็เกิดมาเจอสภาพแบบนี้ ฉะนั้นมันถึงว่ามันเป็นการกระทำของเราใช้ไหม เราก็ต้องกระทำต่อไปสิ กรรม เออกรรมแก่กรรม การกระทำไ้กรรมชั่ว เออกรรมดีเข้าไปแก้ กรรมมันเป็นกลาง

แต่นี้พอขึ้นว่า กรรมแล้วก็ซาอ่อนเลยละ เข้าใจว่ากรรมแล้วแก้ใจกันไม่ได้ไง อันนี้เป็นกรรม ให้กรรมมันเป็นไป เวลากรรมดีเราอมรับสิ ผลมาเป็นกรรมดี ความดีมา ความสุขใจมา เออ...อันนี้เป็นกรรมดี แต่ถ้ากรรมชั่วเราละได้นี่นา คนเป็นไม่ใช่คนตาย คนตายมันไม่ละหрок ตายไปแล้วมันละไม่ได้ แต่คนเป็นมีความรู้สึกนี้ อะไรไม่คิดเรารู้ เรารู้อยู่แล้วยังมีพระพุทธรเจ้าสอนอีกนะ เพราะเราเข้าใจว่าดี แต่มันไม่ดีจริงเห็นไหม มันถึงได้เป็นผลให้เราหลงอยู่

อยากจะออกทุกคนนะ อยากจะพ้นทุกข์ อยากจะพ้นทุกข์แต่ไปเอาอะไรก็ไม่รู้ ไม่ต้องวิ่งไปที่อื่น ให้หันกลับมาดูที่ใจ รูปแบบข้างนอกไม่เกี่ยว รูปแบบนะ พระพุทธรเจ้าสอนไว้แล้ว กรรมฐานตั้ง ๔๐ ห้อง กรรมฐานถึง ๔๐ ห้องนะ ๔๐ แบบไง ใครว่าแบบไหนดีก็ตามเขาไป ใครว่าแบบไหนดีก็ตามเขาไป ไม่มีหลักเลย แล้วก็เอาแต่แบบนั้นมาคุยโม้กัน คุยโม้ล่ะ ฟังสิ คำว่า"คุยโม้" นั่นมันไม่มีความจริงเลย

ถ้ามีความจริง ความจริงมันเกิดขึ้นภายใน รูปแบบมันเป็นกิริยาเฉยๆ พอจิตสงบมันก็มีความสุข เออ ความจริงอันนี้ ความจริงอย่างหนึ่ง ไม่ต้องยืคนะว่าของใครจะอย่างไรแล้วจะให้เหมือนเขา ใครจะมาจากไหนก็แล้วแต่ ปัจจุบันนี้นั่งอยู่กลางศาลาทั้งหมดเลย จะมาจากไหนทำไมมารวมอยู่ที่นี้ล่ะ จะรูปแบบใดจะทำอย่างไรก็แล้วแต่ ถ้าจิตนี้สงบมันต้องมีความสุข มันต้องมีความจริง มันต้องรู้ว่า อ้อ...นี่คือจุดศูนย์กลาง จะมาทางไหนก็แล้วแต่ ต้องมีความสุขใจ ลงที่เดียวกัน

แม่น้ำจากสายไหนก็แล้วแต่ มันต้องไหลลงมหาสมุทรทั้งหมด จะแม่น้ำสายไหนในทวีปไหนก็แล้วแต่ มันลงไปมหาสมุทรทั้งนั้น จะเดินมาสายไหนก็แล้วแต่มันต้องมีความสงบเกิดขึ้น จากใจถึงเป็นทางที่ถูกต้อง แต่ความจริงที่นักปฏิบัตินี้มันไม่ใช่ความสงบ มันเป็นการคาดเดา เป็น

การคาดเดานะ มันถึงไม่ได้ผลไง พอจิตมันสงบมันก็เริ่มรู้จัก พอจิตสงบมันก็ตั้งมั่นได้ ให้พิจารณา
นะ กายนอกหรือภายใน

กายนอกหรือภายใน กายนอกก็ดูดี คนเกิดขึ้นมาจากเด็กมันก็เริ่มเป็นผู้ใหญ่ขึ้น กายนอก
เห็นไหม ให้มันสลดสังเวชไง คำว่า"สลดสังเวช"หมายถึงว่า ใจมันไม่เต็นแผ่นกระโดดจนเกินกว่า
เหตุ คนเรานี้มันเป็นอย่างนี้ ภายของเราที่สวยขนาดไหนก็แล้วแต่นะ ภายของเราที่สวยอยู่แล้ว แต่
ถ้ามันไม่มอง ไปมองข้างนอก เห็นไหม ทำไมไปมองข้างนอกล่ะ ทำไมไม่มองกายของเราเอง มัน
ต้องย้อนกลับมาจากนั้น

แสงไฟมันส่องออก ความคิดคนมันส่องออก จิตถึงสงบมันก็ส่องออก มีความสุขแล้วมันก็คิด
ดูข้างนอกอยู่ ไอ้ของเขานี้มันของแต่ทั้งนั้นล่ะ ต้องคอยตัดคอยหิวกันผมนะ ร่างกายก็คอยอาบน้ำ
กันอยู่

เวลาคนบ้ามันเกรอะกรังอยู่กลางถนน ทำไมไม่ว่ามันสวยงามล่ะ คนบ้ามันเกรอะกรังเลย
นะเห็นไหม มันไม่เคยอาบน้ำเลยล่ะ มันเดินอยู่กลางถนนนะ ทำไมไม่มองว่ากายนั้นสวย ทำไม
มองคนที่แต่งสวยๆ ว่าสวยล่ะ ก็สวยเพราะแต่ง สวยเพราะหลอก มันไม่ได้สวยจริงนี่นะ ถ้าปล่อย
ไว้มันก็เหมือนคนบ้านั้นนะ นี่คนมีสติอยู่มันยังรักษาอยู่ มันก็เลยดูว่าสวย

นั่น...ทีนี้พิจารณากายนอกมาให้มันสลดเข้ามาภายในใจ มันก็จะสั้นเข้าหุดเข้า สั้นเข้าๆ
จากเดิม ใจนี้แผ่ครอบสามโลกธาตุ ความคิด คืดออกไปนอกหมดเลย พอเป็นสมาธิจิต จิตก็คืดเป็น
หนึ่ง เห็นไหม คำว่า"คืดเป็นหนึ่ง"หมายถึงว่า มันคิดในตัวมันเอง แต่มันก็มองออกมา จากสาม
โลกธาตุก็มองกาย มองกายนอก ภายใน มองกายนอก ภายในนี่มองกัน พอเห็นกายนอก เราเข้าใจ
กายนอก ให้เปรียบเทียบเพื่อให้ใจมันสงบเข้ามาอีก

การเปรียบเทียบ การดูกายนอกให้สลดสังเวช คือว่า ให้ชำนาญใจ อย่างจิตนี้พอสงบขึ้นไป
มันเหมือนกับเสื้อผ้าเราสกปรกแล้วเราพับไว้ ไม่ได้ซัก เสื้อผ้าใส่แล้วมันเลอะหมดเลย คำจีไคล
เต็มเลย แล้วเราก็พับเก็บไว้เฉยๆ กางออกมามันก็เหม็น จิตสงบก็เหมือนกัน จากเสื้อผ้าที่ใส่ พอ
พับขึ้นจิตมันก็สงบเข้าไป พอมันกางออกมาก็เหม็น ออกมาก็พิจารณาใจ พิจารณากายนอกเพื่อจะ
ซักใจ ซักความสกปรกนั้น

การพิจารณา คือ การขี้ การขี้เพราะกิเลสนี้มันเชื่อมเป็นเนื้อเดียวกับในใจ เชื่อมเป็นเนื้อเดียวกับกระแสจิตนั้นนะ จากความสงบนั้นมันก็ยังนอนเนื่องอยู่ภายในจิตนั้น พิจารณาภายนอก รูป รส กลิ่น เสียง ใจ เห็นไหม รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัสธรรมารมณ์ ผัสสะ พอมันเข้าใจตรงนี้ปั๊บ จากสงบเฉยๆ จากจิตสงบ ฟังนะ จากจิตที่เป็นสมาธิ พอพิจารณาภายนอก พอความเข้าใจมันก็ ปล่อย ปล่อย พิจารณาเข้า ปล่อย พิจารณาเข้า ปล่อย จนมันเข้าใจมันหลุดนะ

รูป รส กลิ่น เสียง ความสัมผัส ภายนอกนี้ อ้อ...มันเป็นเครื่องหลอกล่อใจ ใจปกติมันเป็นสมาธิใจใหม่ พอมันจะคิดแว็บออกไปก็คิดแว็บออกไปในรูป รส กลิ่น เสียงนี้ ถ้ามันตัดรูป รส กลิ่น เสียง นี้ มันก็ไม่ออกไป มันคิด มันพิจารณาเข้า หลายทีเข้า มันจะเข้าใจตามความเป็นจริง แล้วมันจะปล่อย ฝัะ นั่นละ เป็นกัลยาณปุถุชนเพราะเข้าใจ จากสามโลกธาตุ หดเข้ามาเป็นสมาธิ เป็นผู้ที่ว่ามีสมาธิใจ ยังมีคบอดอยู่

แต่พอพิจารณาแบบนี้ พระพุทธเจ้าสอนไง พระพุทธเจ้าถึงมาสอนการพิจารณาอันนี้ มรรคมีองค์ ๘ มีในศาสนาที่เท่านั้น ศาสนาอื่นไม่ต้องมาพูด “ไม่มี” ถึงว่าเป็นศาสนาที่เอกใจ เป็นศาสนาของผู้สิ้นกิเลสไง พระพุทธเจ้าเป็นผู้ที่สิ้นกิเลสแล้วถึงได้มาสอน สอนทางบิกเลยละ บิกทางตรงนี้ เห็นไหม ต่างกับสมาธิธรรมคตตรงนี้ สมาธิสมาบัติของเขานะ แคใจสงบมาเฉยๆ ก็เหมือนกับเราเอาเสื้อผ้าสกปรกพับเก็บไว้นั่นเอง

พระพุทธเจ้าบอกให้พิจารณากาย มนุษย์คนหนึ่งก็มีกายกายหนึ่ง เทวดาตนหนึ่งก็เป็นกายกายหนึ่ง พรหมหนึ่งก็เป็นหนึ่ง แต่อ้อพวกนั้นเขานอนเนื่องเขามีจิตล้วนๆ เราเป็นมนุษย์ กายที่เนาเปื่อย กายที่มันมีทวารทั้ง ๕ ที่มันขับเคลื่อนของเน่าบูดออกมา กายนี้เป็นของประเสริฐ เพราะมันทำให้จิตได้พิจารณาไง เหมือนกับกระแสบวกกับกระแสลบ ถ้าไฟไม่มีกระแสบวกกระแสลบ มันเดินไปไม่ได้ ไม่มีกายกับจิตมันก็ไปไม่ได้

พอจิตนี้พิจารณาภายนอก ตัดเข้ามา เริ่มตัดตรงนี้เลย ศาสนาพุทธต่างกับศาสนาอื่นตรงนี้ ตรงที่เริ่มพิจารณาจากกายภายนอก ตักรูป รส กลิ่น เสียง ภายนอกทั้งหมด ถึงว่าเป็นกัลยาณปุถุชนนะ กัลยาณปุถุชนเป็นปุถุชนที่เบาบางแล้ว ไม่ใช่คนมีคบอด หนาไปด้วยความมืด

แม้มีสมาธิอยู่ก็เป็นความมืด มีสมาธิก็ใช้ไปทางอื่น เป็นไสยศาสตร์ ถึงจะเหาะเหินเดินฟ้าอยู่ก็ไม่สามารถชำระกิเลสได้ เหาะเหินเดินฟ้าก็ไม่สามารถย้อนกลับมาพิจารณานี้ กาลเทวิพถึงได้

ร้องไห้เลยล่ะ ที่ไม่ทันพระพุทธศาสนาเรานี่ ทั้งๆ ที่รู้อยู่ แต่ก็ไม่มีความสามารถจะรู้ได้ รู้แต่เฉพาะเรื่องของสมาธิใจ รู้แต่เรื่องความเป็นไปของเขา รู้เรื่องแบบพรหมชาติ การทำนายรูปลักษณะ

พระพุทธเจ้าเกิดแล้ว แล้วเพราะอาการ ๓๒ มีอยู่ จะต้องตรัสรู้ต่อไป รู้แต่เปลือก แต่ไม่สามารถรู้ซ้ำแรกเข้าไปในหัวใจ ซ้ำแรกเข้าไปชำระอันนี้ใจ เพราะใจมันปล่อย ปล่อยรูป รส กลิ่น เสียงมา พระพุทธเจ้าสอนซ้ำเข้าไปอีก หันกลับมาดูใจ รูป รส กลิ่น เสียง มันตัดแล้วนะ มันก็เริ่มเดิน เริ่มสะอาดขึ้น เริ่มเห็นทางเดินขึ้น

แต่นี้พิจารณาภายในละ ถ้าทำจิตสงบลง พิจารณาภายใน คือกายของเรา อันนี้พิจารณาภายนอก ที่พูดเมื่อพิจารณาภายนอก ย้อนกลับจิตนี้หย่นเข้ามา เพราะมันเรื่องของกายแล้ว จากเดิมนั้นเป็นเรื่องของโลก เป็นเรื่องของวิญญูะ เป็นเรื่องของเวียนว่ายตายเกิด เรื่องสามโลกธาตุ หดเข้ามาเป็นเรื่องของกาย หดเข้ามาเป็นสมาธิใช้ไหม แล้วก็หดเข้ามาเรื่องของตัดรูป รส กลิ่น เสียงภายนอก ก็พิจารณารูป รส กลิ่น เสียงภายใน

จิตนี้มันติดที่กายของเราเองนั่นล่ะ มาดูขอบเขตของผิวหนังนี้ เห็นตามความเป็นจริงสิ กายนอกที่เราดูเมื่อคืนนี้ เราดูที่เราพิจารณานั้นก็เป็นกายนอก กายเราก็เป็นแบบนี้แหละ ความดีของคนอื่นใจ เราก็มองไม่เห็น เห็นแต่ความชั่วของเขา แล้วความดีของเราล่ะ

“ไฟ” ไฟอยู่บนหัวคนละกองจะปิดไฟของใครก่อน เอาไฟสองกองไว้บนศีรษะเรากับศีรษะเขา ก็ปิดศีรษะเราก่อนใช้ไหม เราก็เลยไปช่วยเหลือคนอื่นเขา

มันไม่เห็นตามความเป็นจริง กายกับเราก็เป็นอย่างนั้นล่ะ แต่มันเข้าใจว่ากายตัวเองสวยไป เห็นแต่กายคนอื่นมันเป็นขี้ทุตทุตถึง กายเรานี้ประเสริฐ มันเข้าข้างตัวเองอย่างนั้นละจิตนะ หัวใจของเราเราก็ต้องว่าเราดี กายของเราที่ต้องสวยกว่าเขา ขัดสีฉวีวรรณนะ แต่เวลากิเลสมันเกิดมันเกิดจากกายนอกกระทบนะ เพราะมันมีฐานอันนี้ไปใช้ไหม เพราะหัวใจมันอยู่ในกายของเรา แล้วเราก็มองกายนอกไป เห็นไหม

เหมือนสมบัติในตัวเรา แก้วแหวนเงินทอง อยู่ที่ข้อมือเราไม่สวยหรอก ถ้าไปอยู่ข้อมือคนอื่นสวย ความเคยชินนะ มันร้ายกาจมากนะ ถ้าพิจารณาเห็นมันก็ปล่อยวางชั่วคราว เดียวก็มาเสวยอารมณ์แก่นั่นนะ ใจ มันเบื้อๆ อยากๆ อยู่อย่างนั้น มันไม่สมุจเฉท มันไม่ปหานขาด หันกลับมาดูใจ ดูกายของตัวเอง พิจารณาซ้ำไปสิ ที่นี้คนเรามันไม่กล้า ความข้อนใจเข้ามาพิจารณานี้แหละ แบบมัน

สะท้อนใจ ใครก็อยากจะสนองไว้นะ ความดีความงามความสวยความเด่นของเรา มันไม่อยากจะพิจารณามันไม่เชื่อ

ความหลงของใจนะ แม้แต่พระพุทธเจ้ามาแล้วก็อีกนะ ให้กลับมากล่าวพิจารณาเถิด เวลาพิจารณา มันมีอยู่ ๒ ประเด็น ถ้าพิจารณาตามความเป็นจริง กับว่ากิเลสมันหลอกให้พิจารณา หลอกว่าพิจารณาก็พิจารณาออกใจ พิจารณาพอถึงจุดหนึ่งกิเลสมันบังงา มันว่าเข้าใจแล้ว แล้วปล่อยวางแล้ว มันจะทำให้เนิ่นช้าหรือทำให้หลงทางไปเลย แล้วก็จินตนาการอารมณ์ ให้พิจารณา กายนะ ความเห็นนะ มันจะไปเห็นเอง พิจารณาให้ปล่อย การปล่อย เราเข้าใจว่าปล่อย แล้วเราก็ไปเทียบเอา เวลาจิตมันปล่อย เราว่า อ้อ...ปล่อยแล้วๆ ไม่ใช่!

ถ้าปล่อยจิตมันหลุดออกไปต้องซ้ำใจ เหมือนกับของจริง เราเอาไฟหลอมทอง ยิ่งเผาเข้าไป มันยิ่งสะอาด อย่าชะล่าใจ ต้องซ้ำๆๆ พิจารณากายหรือพิจารณาจิตนี้ต้องซ้ำ กาย เวทนา จิต ธรรม พิจารณาซ้ำๆ ซากๆ เลย ต้องซ้ำอยู่อย่างนั้น พอถึงจุดหนึ่ง มันอึดในตัวมันเอง น้ำหนักมันพอกันแล้วนะ มันรวมลง อย่าไปจินตนาการ แล้วจะเข้าใจว่า ภวานามยปัญญานี้เป็นแบบใดใจ เวลาบรรคสามัคคีมันเป็นอย่างไรร

ภวานามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากภavana การพิจารณาภายนอก นี่คือการฝึกปัญญาทั้งนั้นนะ แล้วปัญญาอย่างประเสริฐด้วย แต่คนมองข้ามไปว่าปัญญาข้างนอกเป็นความประเสริฐ ปัญญาอย่างนี้ปัญญาไม่ดี ใ้ปัญญาอย่างนั้นมันเป็นปัญญาผูกมัด ปัญญาในภวานามยปัญญา เห็นไหม การเสือก การสน การดันขึ้นมามากๆยากขนาดนี้ แล้วพอมันรวมเป็นหนึ่งหรือว่าปัญญานี้มันมีแรงขึ้นมาที่ มันตัดขาดที่หนึ่ง มันเป็นไปด้วยมรรคนะ เพราะความเพียรที่ชอบ

การดำริลง ดำริลงด้วยกายกับใจนี้ถูกต้อง กายกับใจ นี้ปัญญามันหมุนมา ความถูกต้องนะ งานก็ถูกต้อง เลี้ยงชีพด้วยกายกับใจก็ถูกต้อง เพราะจะเอาใจพ้น เลี้ยงชีพนี้ คือ การงานชอบ ความเพียรชอบ ความดำริชอบ แล้วสมาธิกับสมาธิหมุนเข้ามาภายในชอบ แล้วมันเกิดปัญญาโดยชอบ ปัญญานี้ ภวานามยปัญญา ภวานามยปัญญาใจ

แล้วหมุนไปๆ มันหมุนไปแล้วการงานนี้มันเหน้อยมาก การไล่ไปของกระแสจิต งานภายในนี้ทำนะยากกว่างานภายนอกมหาศาล เพราะงานภายนอกมันเป็นงานวัตถุ ไม้หรืองานใดใดก็แล้วแต่ เราแบกไม้แบกฝืน เราเก็บของ นี่มันเป็นวัตถุอะไรไหม เรายังรู้ย้ายได้ง่ายๆ แต่หัวใจเรา

จับต้องอย่างไรจะพลิกให้ถูกให้ผิด นี่ยากหรือง่าย แล้วมันไปมันไม่ไปด้วย มันหลอก ทั้งหลอก ทั้งยก ทั้งย่อนนะ แล้วถ้าใส่มันจะเหนียว

พอมันเหนียวมาก ความเพียรตัวนี้ผิด มันเป็นสัญญาเราก็พัก การทำงานภายในใจ มันมี ๒ อย่าง พักใจด้วยแล้วก็ใสให้ใจทำต่อด้วย พักใจ พักก็กลับมากำหนดไว้เฉยๆ พอกำหนดไว้ให้จิต มันสงบ มันได้พลังงานขึ้นไปก็ไปทำใหม่ งานรื้อกหรือชาตินะ นี่ภาวนามยปัญญา มันไม่ได้เกิดขึ้นจากการที่ใครจะมาประคองประคองให้มันเป็น หรือใครจะบัญชาการให้มันเป็น หรือใครจะมาทำให้มันเป็น “ไม่ได้” มันเป็นไปได้โดยธรรมชาติไป ถึงได้ว่า ภาวนามยปัญญา

เกิดขึ้นจากการทำใจให้สงบพอดีเท่านั้น ทำใจให้สงบพอคินะ สมุจเฉตพหวน ประหารกิเลส กิเลสนี้มันแก่นกิเลส กิเลสนี้เหนียวแน่นมาก อยู่ที่ใจ กิเลสนี้เหนียวแน่นมาก เป็นนามธรรมของแข็งๆ อะไรเขาก็ทำลายได้หมด แต่กิเลสนี้เป็นนามธรรมแล้วอะไรทำลายมันไม่ได้เลย ไม่มีอาวุธใด ยกเว้นแต่ธรรมอาวุธนี้เท่านั้น มีทางนี้ทางเดียว ธรรมอาวุธนี้ หมุนเข้าไปชำระกิเลสนี้

ตั้งให้ตรง ผิดถูกนี้เป็นเรื่องปกติของผู้ที่เริ่มดำเนินงาน หมุนเข้าไปเลย มันหมุนเข้าไปนะ มันเข้าไปตัดทีหนึ่ง มันถึงไม่ขาด มันก็ อ้อ...ภาวนามยปัญญาเป็นแบบนี้ มันยังไม่ขาดนะ แต่พอมันหมุนเข้าไปถึงจุดหนึ่ง จุดที่มันสมควรพอดี มันฉิมมาปฏิบัติทำ พอดีๆ พอดีๆ เลย ไม่มีเรา ไม่มีเขา มันหมุนไปโดยธรรมชาติ ขาด พริบ กิเลสมันหลุดออกไป อันนี้มันถึงเป็นตามความเป็นจริงใจที่ว่าไม่คันเดา

มันเกิดขึ้นจากธรรมชาติ ใครจะประทานให้ใคร ใครจะสอนให้ใคร ใครจะบัญชาการไม่ได้ทั้งสิ้น แล้วใครก็โกหกไม่ได้ด้วย จิตนี้เป็นจิต ทุกข์นี้เป็นทุกข์ จิตนี้แยกออกไปเลย ภายนี้เป็นกาย นี่พระโศดาบัน เห็นไหม

พระโศดาบันนะ เกิดในศาสนาพุทธนี้เท่านั้น เป็นบุคคลจำพวกที่ ๑ สมณะที่ ๑ แล้วใครจะเป็น ผู้ปฏิบัติเป็นนะ ผู้ที่ปฏิบัติถูกต้องตามความเป็นจริง ผู้ที่ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ผู้ที่ปฏิบัตินั้น ผู้นั้นเท่านั้นเป็นผู้ที่ทรงไว้ซึ่งสมบัติของตัว สมบัติอันนี้เป็นสมบัติอันประเสริฐที่ทุกคนเรียกร้องหา แต่เขาก็หาผิด เราเป็นชาวพุทธ เราเป็นลูกศิษย์ของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าวางหลักไว้แล้วขั้นที่ ๑ เราป็นขึ้นถึงไหม ถ้าเราป็นขึ้นถึง พักนี้แล้วนะ เป็นอันว่าหมดห่วง เป็นอันว่าหมดห่วงนะ มันไม่ไหลไปตามวฏฏวน ไม่เป็นเพียงที่หมุนอยู่ในเครื่องนั้น

วิภูฏะนี้มันยังวนนะ เป็นพระโศดาบันแล้วจะไม่ตกนรกเด็ดขาด มันตัดอย่างที่เรียกว่าตัดกันแห่งที่ข้างล่างแล้ว อยากรู้ก็เกิดก็ยังคงเกิดอยู่กลางเครื่อง กับสูงขึ้นเท่านั้น เครื่องยนต์ส่วนที่สกปรกที่สุด คือ ส่วนที่อยู่ต่ำที่สุด ที่ว่ายกขึ้นมาอยู่เป็นตรงกลางแล้วไง นี่พระพุทธเจ้าสอนตรงนี้ไง หลุดออกจากวิภูฏะไง นี่ทางอันเอกโง่ที่พระพุทธเจ้าสอนไว้ ประทานไว้ไง ถ้าอย่างนั้นถึงว่าโลกถึงจะสว่างไง สว่างด้วยธรรมะของพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าประกาศम्मจักขุ เทวดานี้สรรเสริญลือลั่นไปถึงพรหมขึ้นไป เพราะว่าโลกนี้สว่างแล้ว พระพุทธเจ้าได้ประกาศम्मจักขุแล้ว ประกาศम्मจักขุ จักรอันเอกแล้ว จักรที่มันจะตัดออกใจ ถ้าพระพุทธเจ้าไม่ไปประกาศมันก็จะหมุ่นอยู่ในนี้เท่านั้น ถึงว่าโลกนี้มันเป็นโลกแห่งความมืด เป็นโลกมืด

นี่เป็นโลกสว่าง แต่สว่างก็ต้องเป็นทางเดินออกไป สว่างอยู่เฉยๆ เราไม่เดิน เรานอนตายอยู่นั้นมันก็เป็นทางสว่างอยู่นั้นละ ถนนมี มันก็พาดไปตามถนนเส้นนั้น เราไม่ยอมขึ้นไปเดินบนถนน มันจะไปได้อย่างไร ถนนก็เป็นถนน ธรรมะพระพุทธเจ้าก็เป็นธรรมะของพระพุทธเจ้า หัวใจมันไม่เดินตามมันก็เป็นหัวใจที่วนอนอยู่กับกิเลส นั่นละ ก็หัวใจไม่สามารถเดินบนถนนของพระพุทธเจ้าได้ ต้องยกใจขึ้นไปเดินบนถนนของพระพุทธเจ้า เดินบนธรรมอันนั้นไป

ถึงขั้นที่ ๑ ใจ พักที่ ๑ เห็นไหม มันตัดส่วนล่างออก ไม่ลงนรกเด็ดขาด มันจะไปหน้าอย่างเดียว สมณะที่ ๑ ใครเป็นก็ได้นะ ผู้ที่ปฏิบัติ ใครก็ได้ พระพุทธเจ้าไม่ผูกขาดไว้กับใคร ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ทุกๆ ดวงใจมีสิทธิ์หมด มันเป็นของกลางใจ เป็นอกาลิโกใจ ไม่มีกาล ไม่มีเวลา เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง แล้วหัวใจนั้นนะทำได้เหมือนอย่างนั้นไหมละ

เป็นธรรมชาติอันหนึ่งนะ มันไม่ใช่ธรรมชาติหมุ่นเวียนอย่างโลกนี้ นี่ ใจธรรมชาติแบบนี้ มันธรรมชาติหมุ่นเวียน ใจนี้ธรรมชาติแบบหมุ่นออก คำว่า"เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง" คือว่า มันไม่มีเจ้าของใจ พระพุทธเจ้าวางไว้แล้ว ผู้ที่ปฏิบัติเข้าไปนะเป็นเจ้าของของตัวเอง ผู้ใดปฏิบัติก็เป็นเจ้าของของคนนั้น ใจของใครคนนั้นเป็นเจ้าของ ธรรมที่สถิตในใจก็ผู้นั้นเป็นเจ้าของ ไม่มีใครแย่งได้ ไม่ต้องไปเพื่อแผ้วใคร ยกเว้นไว้แต่สั่งสอนเขาต่อ เหมือนกับผู้ที่กินอิ่มแล้ว ก็บอกเขาวิธีกิน

อันนี้มันเพียงแต่ว่า ยังไม่พ้นจากวิภูฏะ แต่มันก็สูงขึ้นเห็นไหม ทาง ความสว่าง นี่ความสว่างอย่างนี้มันก็สูงขึ้นไปอีกๆ จนหลุดออก พิจารณาภายในจิต มันจะพิจารณาง่ายขึ้น พิจารณา

ง่ายขึ้นเลยพอพ้นตรงนี้ไปแล้วพิจารณาง่ายขึ้น เพราะคนมันชำนาญไง แบบเราทำงาน เริ่มทำงาน เป็น พอใจมันทำงานเป็นแล้วนะ มันทำได้ ใจมีคตือเลย หยิบผิดหยิบถูก คนไม่เคยงานหยิบผิด หยิบถูก มันเคอะๆ เจินๆ ใจ ถ้าคล่อง เชี่ยวชาญขึ้น แล้วยิ่งได้ประโยชน์ออกมายิ่งเชี่ยวชาญเข้าไปใหญ่ ความเชี่ยวชาญ แล้วเชี่ยวชาญอะไรมันจะประเสริฐกว่าเชี่ยวชาญภายในละ

เขาว่าคิดเฉยๆ อยู่เฉยๆ มันจะสบายเนอะ ว่ากินเฉยๆ นอนเฉยๆ ใจ ต้องให้เฉยๆ ให้นิ่งๆ มันถึงจะทำงานได้ งานภายในนะ จะไปก๊อคนองแบบโลกเขา แล้วจะไปทำงานอย่างไร มัน อารมณ์กระทบภายนอก แล้วโลกภายนอกมันใหญ่ ใจโลกใจนี้มันใหญ่กว่าเขา ใจทั้งใจนะ โลกๆ หนึ่ง คือ โลกของเรา คนละหนึ่งโลก มันไม่ตื่นตื่นถ้าพูดอย่างนี้ มันเข้าใจโลกแล้วมันไม่ตื่นตื่น เข้าใจนะ เริ่มเข้าใจไปเรื่อยๆ ใจโลกนี้ โลกดิน น้ำ ลม ไฟ มันก็หมุนไปอย่างนี้ละ

แต่ถ้าหัวใจมันหลุดออกจากโลกละ ใจโฮ...พิจารณาสิ จิตมันมีความสุขแล้วมันมองไป ข้างหน้า มองไปข้างหน้า มันยังมีความทุกข์อยู่ ถึงสมณะที่ ๑ ก็แล้วแต่ ถึงเป็นสมณะที่ ๑ ความทุกข์คือความทุกข์หุ้มหุ้มในใจนะ แล้วคนเรามันกระเสือกกระสนมา มันอยากจะได้มากกว่านั้น ใครไม่ได้สมบัติ ได้สมบัติมาชิ้นหนึ่งแล้วยังรู้ว่าในถ้ำนั้นยังมีสมบัติมาก ในถ้ำใจนี้ มองกันแต่ สมบัติภายนอก ในอุโมงค์ในกายนี้ เราได้มาแค่ชิ้นเดียว แล้วถ้าไม่มีธรรมะสอน พระพุทธเจ้า ไม่ได้สอนไว้ว่า ในถ้ำนี้มันยังมีอีกสมบัติอีก ๓-๔ ชิ้นนะ แล้วเราได้มาชิ้นหนึ่งแล้วเรารู้นี้ รู้ด้วยความเป็นจริงภายใน มันก็ตะเกียกตะกายอยากได้ธรรมะอีก มันก็มุดเข้าถ้ำใหญ่เลยละ

เมืองของจิต จิตคือจิตภายในนี้ ศีลมันบริสุทธิ์ขึ้นนะ พระโศดาบันนี่ ไม่สัสถัพพตปรามาส ใจ ไม่ถือศีลโดยความลุ่มลุ่ม คำ สมบัติมันมีขึ้นมามากกว่าเก่า ย้อนกลับดูเลย ไม่นิ่งนอนใจ ไม่นิ่งนอนใจนะ บางคนว่าเป็นอย่างนี้นิ่งนอนใจได้อย่างไร ก็คุณางวิสาขาสิ ถ้าไม่นิ่งนอนใจ ยังไป แต่งงานอยู่อีกละ นั่นละเพราะได้แค่นั้นเอง แล้วนักปฏิบัตินิ่งนอนใจสิ แต่ถ้าครูบาอาจารย์มีคอย เคาะ คอยอยู่ มีผู้สูงอยู่ใจ ถ้าผู้สูงไม่อยู่มันก็จะเข้าใจว่า เป็นอย่างนั้นเลยละ เข้าใจว่านะ ว่าต่อไป ศาสนาจะเสื่อม มันเสื่อมอย่างนั้นละ เสื่อมเพราะใจคนเข้าไปไม่ถึงใจ

เพราะกิเลสมันอยู่ในใจ มันจะอวดกันว่าใจของฉันทันนี้มันดีกว่า ใจของฉันทีกว่า กิเลสมัน จะอวดกันอย่างนั้น มันอวดเฉยๆ กิเลสมันพาวอด แต่ไม่ใช่ความจริง ใจนี้พอมมาถึงตอนนั้นแล้วก็ ว่ามันพาวอด มันพาวอดมันสมมุติแล้ว สมมุติ สมมุติว่าโศดาบันนี้เป็นสิ้นแล้ว อาการของใจนะ ถ้ามันสิ้นแล้วมันจะไม่หันกลับมาดู แต่เราเป็นคนซื้อตรงต่อตัวเอง ในตำราก็คือสอนไว้ มรรค ๔ ผล

๔ ไม่ใช่ในมรรค ๑ ผล ๑ ใช้น้ำมันแค่หนึ่งเดียว ไม่ให้มันหลงใญ เราต้องเตือนตนตลอดเวลา นักปฏิบัตินะ

พอหลงมันต้องหันกลับมาดูใจใหม่ ภายกับจิตนั้นนะ บดขยี้มันลงไป เห็นกายก็ได้ เห็นจิตก็ได้ ภายกับจิตนั้น ถ้าจิตเขาจิตเรานั้นก็จะส่งออก มันเป็นการโต้ตอบ นั่นละ เริ่มฝึกปัญญารอบ ๒ ใจ กวามายปัญญารอบที่ ๒ แล้วก็จะกลายเป็นสมณะที่ ๒ พระพุทธเจ้าเป็นผู้ที่สอนไว้เองนะ พบสมณะใจ ในมงคล ๓๘ ประการ มงคลของชีวิต มงคลชีวิตนี้ไว้แค่สอนคนภายนอก แต่เวลาจะสอนจิต มงคลชีวิตของจิต จิตนี้มันเป็นเอง

มันแปลกนะ จิตของคนเรานี้ อย่างเช่นเงิน เราว่าเป็นแบงก์เป็นเงิน มันเป็นของข้างนอกใจใหม่ แต่ใจนี้มงคล ๓๘ ประการ มันก็เหมือนกับแบงก์ เหมือนกับเป็นสิ่งที่ว่าเป็นมงคลสำหรับชีวิตการดำเนิน แต่ดำเนินๆ ไปแล้วจิตนี้มันเป็นเอง แล้วจิตนี้จะเป็นแบงก์ได้อย่างไรละ ใจแบงก์อันนั้นมันเป็นสมมุติ มงคลนี้ก็เป็นมงคลของชีวิต แล้วพอจิตนี้มันเป็นเอง เพราะมันเป็นในมงคลนั้น เป็นสมณะในมงคลที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ เห็นใหม่

พระพุทธเจ้าตรัสไว้ เป็นสมณะ แล้วใจเราเป็นสมณะที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ เราก็เข้าไปเป็นมงคลอันนั้น จากที่มงคลชีวิตนี้เป็นแค่สองทางนะ แล้วจิตของเราเองนี่จะเป็นมงคลกับเราเอง แล้วเป็นมงคลกับผู้อื่นด้วย การได้พบสมณะเป็นมงคลอย่างยิ่ง การได้พบสมณะนะ ได้กราบได้ไหว้สมณะนะ เป็นมงคลแก่ชีวิต แล้วเราเป็นสมณะภายใน ถ้าเราปฏิบัติถึงว่าใจเราเป็นสมณะแล้ว คิดดูสิ สมณะนั้นอยู่ในใจเราเอง เราจะสัมผัสใคร เราก็สัมผัสจิตเราเองสิ

หัวใจของเราสัมผัสสมณะในใจของเราเอง เป็นมงคลใหม่ จากมงคลภายนอก แล้วจิตเราเป็นสมณะเอง เห็นใหม่ มันก็มีความสุขเองนะสิ นี้อกาลโก ร้องเรียกสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรมๆ นี้ ใจ ธรรมในหัวใจนี้ ใจมันเป็นเองอยู่แล้วนี่ ร้องเรียกสัตว์เลย ถ้าใจยังไม่เห็นก็เรียกสัตว์เรานี้แหละ ก็สัตว์ใจเรานี้ใจ ใจเราก็เป็นสัตว์หนึ่ง สัตว์โลก เพราะมันไม่ได้เคลื่อนออก ถ้าอย่างนั้นพอเรียกสัตว์นอกมันจะเคลื่อนออกใจ

พอร้องเรียกสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรม ใจมันก็จะวิ่งออกไปเรียกคนอื่นมาดู “ไม่ใช่” พอร้องเรียกก็ร้องเรียกเรานั้นละ ปลูกเราให้ตื่น ปลูกใจเราให้ตื่นใจ ถ้ายังไม่เห็นเราก็ดูของผู้อื่นไปก่อน ถ้าเราเห็นนะ ดูของใครของคนอื่น ก็ของครูบาอาจารย์ใจ ท่านสอนไว้ ท่านชี้ทางไว้ เราสัมผัส เรา

ลิ้มรสเอง อู้ฮู...สุขมาก ลิ้มไปเรื่อย พิจารณากายและจิตครั้งที่ ๒ นะ คิดอย่างนี้แหละ พิจารณาเข้าไป ถ้าคิดนี้คือการพิจารณา คือการหมุนปัญญาให้หมุนไปไง

การหมุนธรรมจักรให้หมุนไป คูอย่าง เขาไม่แย้งสิ ออกแรงขนาดไหนมันหนักไหมล่ะ จิตนี้มันจะเคลื่อนไปด้วยปัญญา ด้วยมรรคนี่มันก็อย่างนั้นล่ะ หมุนออกไปใหม่ๆ มันจะหนักมาก มันไม่อยากจะไป ไม่อยากทำงาน มันอยากจะนอนตาย จิตนี้เป็นสมาธิ จิตนี้มีความสุข นอนอยู่ได้ไม่นานล่ะ โม้ก็เหมือนจักร มันกลมๆ หมุนไปเห็นไหม ธรรมจักรก็เป็นอย่างนั้นล่ะ ล้อเกวียนนะ

ความหมุนไปของเกวียน ของจักรนั้น ความหมุนไปของปัญญานั้น หมุนไปเรื่อยๆ หรือ หมุนไปจนมันคล่องตัวมันพริออกไปเองเลยล่ะ นี่แหละปัญญา ให้อะไรมันมีคนหมุน มันต้องใช้พลังงาน ใจเราก็เหมือนกัน พลังงานของใจ ปกติมันหมุนอยู่โดยธรรมชาติของมัน แต่หมุนโดยกิเลส หมุนเป็นบวก บวกอะไร บวกกิเลสเข้าไปสิ นี่เราบวก เราเอามาหมุนเหมือนกัน หมุนให้มันตัด ให้มันลบออก ลบกิเลสนั้นออกไป ลบได้ ถ้าลบไม่ได้พระพุทธเจ้าไม่สอน พระพุทธเจ้าลบก่อน แล้วถึงมาสอนพวกเรา

หมุนไปมันก็ตัดไปล่ะ ตัดไปเรื่อย แต่ของมันแก่นกิเลส แก่นมันเหนียว พอตัดไปมันรวมลง ตัดไปมันรวมลง มันได้พักไปไง ความสุขนี้มันเจอไปเรื่อยๆ เจอให้ปฏิบัติได้ลิ้มรสของความสุขบ้าง เราจะว่าแต่ทุกข์ๆ อย่างเดียวหรือ ทุกข์เป็นอริยสัจ สุขก็เป็นอริยสัจ สุขกับทุกข์เป็นของคู่กัน เราจะดื่มคำสุขหรือทุกข์มากกว่ากันเท่านั้น จากสุขน้อยๆ สุขปานกลาง กับสุขไม่เปลี่ยนแปลงเลย พอมันตัดเข้าไปมันก็มีมีความสุข จิตเป็นสมาธิมันก็มีมีความสุข แต่การทำงานมันเพื่อยมันเหนื่อยออกมามันก็ฟุ้งซ่าน ก็มีความสุข ทุกข์ ก็หมุนกลับมาอีก

ทุกข์สุขภายนอก นักปฏิบัติทุกคนต้องมีการมีงานนะ นักปฏิบัตินะ พระปฏิบัติ ทำข้อวัตรปฏิบัติ ออกไปปฏิบัติมันก็เป็นความทุกข์กายทุกข์ใจ แต่มันก็หมุนเข้ามาคอยดู สิ่งใดก็แล้วแต่ปฏิบัติอยู่นี้มันจะเป็นของย่อนเข้ามาใจได้ทั้งหมด มันกระทบได้นะ คูอย่างพระ สมัยพุทธกาลจะไปถามพระพุทธเจ้าสิ ไปยื่นคูน้าฝน มันตกลงมาเห็นไหม เป็นฟอง เป็นต่อม คิดมันก็ย้อนกลับทันทีเลย จิตที่กำลังใคร่ครวญอยู่ จิตที่กำลังหมุนอยู่ มันพร้อมเสมอนะ ขอให้กระทบกลับมาเถิด

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อเราประพฤติปฏิบัติอยู่เราหมุนอยู่ ในเมื่อนักปฏิบัติมันก็มีงานมีอาชีพ เราจะว่าอย่างนั้นหรือ หรือว่าคนที่ปฏิบัติไม่ต้องประกอบเลยหรือ อาชีพส่วนอาชีพ การงานส่วนการงาน ปฏิบัติส่วนปฏิบัติ หมุนไปได้ตลอด มันไปด้วยกันได้ ถ้าเราทำใจเราพอดี มันจะหมุน

ออกไป อะไรกระทบนี้มันจะย้อนกลับๆๆ นักปฏิบัติคือมันย้อนเข้าภายในหมด เพราะกิเลสมันอยู่ภายใน นักปฏิบัติมันจะย้อนเข้ากลับมาเช็ดกิเลสภายในตัวของตัวนี้ มันไม่มองออกไปแล้วไปบวกเข้ามาให้มันเป็นโทษใจ

มันไปบวกเข้ามานะ ถ้าเป็นความคิดของกิเลส มันจะบวกข้างนอกเข้ามาให้เป็นสิ่งที่ทับถมใจตัว แต่ถ้าเรานักปฏิบัติ มันจะย้อนกลับมาให้ว่าอันนั้นคือเป็นโทษ แล้วในใจเรามีไหม ถ้าอันนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดี ใจนี้คิดไม่ดี ก็ตัดที่ใจเราสิ เห็นไหม นักปฏิบัติมันจะเก็บทุกสิ่ง

แม้แต่เห็นแม่ไก่กับลูกไก่เลี้ยงกัน มันยังสลดเลย เห็นสัตว์มันนอนกันมันเล่นกันมันจะย้อนกลับมาเลย อ้อ...ถ้ามีสติ ใจมีสติ หัวใจนี้เป็นแม่ไก่ ไอ้กิริยาที่เกิดขึ้นนั้นเป็นลูกไก่ ถ้าสตินี้มันพร้อม มันดูแม่ไก่นี้มันเลี้ยงลูกมันดี จิตนี้มันก็สบายขึ้น ถ้าจิตนี้มันปล่อยผ่านไป ลูกไก่มันก็ไปตกระกำลำบาก หัวใจก็ค่อยๆ เก็บเข้ามานะ ชับเข้ามาๆ จากลูกไก่มันก็มาอยู่ในปีกของแม่ไก่ทั้งหมด มันก็มารวมลงอยู่ที่หัวใจ

มันก็เห็นคุณเห็นโทษสิ ความเห็นคุณความเห็นโทษเกิดขึ้นจากการใคร่ครวญนะ การใคร่ครวญนั้นคือการใช้ปัญญา นี่คือภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญาไง ปัญญาที่เกิดจากการหมั่นเก็บ หมั่นเข้ามา จากนั้นมันเบี้ยวๆ บูดๆ หมุนให้มันกลม จากนั้นมันเบี้ยวมันบูด มันไม่เที่ยง ความหมั่นเข้า ความคิดบ่อยเข้า การเคลื่อนไปเรื่อย มันหมุนไปเรื่อย จนมันเที่ยงมันตรง มันรวมลง มันรวมอีกแล้ว รวมเป็นภาวนามยปัญญาขั้นที่ ๒ ใจ

จะเป็นสมณะที่ ๒ ตัดขาดเลย โลกนี้แยกออก โลกนี้สักแต่ว่าโลก โลกนี้ราบเป็นหน้ากลอง ไม่มี ไม่มีเขาไม่มีเรา กายนี้เป็นกาย จิตนี้เป็นจิต แยกออกจากกัน สมณะที่ ๒ เกิดขึ้นแล้วเกิดขึ้นมาจากโลกนี้ราบเป็นหน้ากลองนั้นละ แล้วอยู่ที่ไหนล่ะ ใจของผู้ปฏิบัติ บังคับตั้งรู้จำเพาะผู้นั้น เป็นสมบัติของผู้นั้นแล้วต้องไปซื้อมาจากไหน? ซื้อมาจากในศาสนาพุทธ ซื้อมาจากในหัวใจ ซื้อมาจากขุด มาจากถ้ำในหัวใจเราไง ซื้อมาจากพละกำลังของเรา มันซื้อขายไม่ได้ มันแลกเปลี่ยนไม่ได้ ไม่มีทาง มันถึงว่า เป็นธรรม ธรรม ธรรมใจ

หวังจะพึ่งใคร มันต้องหวังพึ่งตัวเราเอง อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตนนะ จิตนี้เป็นที่พึ่งแห่งจิต ใจนี้มันรู้ขึ้นมาจากภายใน โอ้โห...มันยิ่งเด็ดเดี่ยวนะ คำว่า"เด็ดเดี่ยว"มันจะเอาให้ได้ ใจนี้ยิ่งเด็ด ใจนี้ยิ่งเด็ด มันยิ่งมุคลิกเข้าไป กายเราแคบๆ นี้ แต่ความดิ่งของมันนะ วัฏฏะนี้

คิดดูดี วัฏฏะสามโลกธาตุมันกว้างแคบขนาดไหน หัวใจนี้มันไปมันหมุนไป แล้วจะเวลาชำระล้างมัน

เวลาดังลงมานะ คุณ โลกเราขนาดจักรวาลเดี๋ยวนี้มันยังเล็กขนาดนี้ แล้วในหัวใจนี้มันอยู่ในวงวนของนี้มันจะใหญ่ขนาดไหน ก็มุดเข้าไปมันจะได้มาก มองใจว่าเป็นของเล็กน้อยใจ ใจนี้มันกว้างขวางมาก ไม่มีขอบไม่มีเขต เพราะใจนี้มันราบหมด มันปล่อยได้หมดนะ นี่สมณะที่ ๒ เราก็ได้คบสมณะที่เล็กเข้าไปอีก เราก็ได้บุญมากขึ้นไปอีก แต่นี่คำว่า”บุญกับบาป”มันก็ไม่ค่อยสนใจนะ มันจะละให้ได้ มันจะละให้ได้

จิตเป็นจิตส่วนๆ กายเป็นกายส่วนๆ นั้นละ แต่กายในกาย มันยังมีทางเดินต่อไปเพราะพระพุทธรเจ้าสอนไว้ทางนี้ยาวมาก ทางรกชัฏนะ ตัดเรื่อยๆ ตัดเรื่อยๆ ก็เลสมันอยู่ข้างทางนะมันจะพาให้ออกข้างทางนั้นละ เวลาเดินไปกิเลสมันคอยเหนี่ยวคอยรั้งไว้ พักก่อน นุ่งก่อน ไว้เมื่อนั้นไว้เมื่อนี้ มันจะเหนี่ยวมันจะรั้งไว้ตลอด กิเลสเราเหนี่ยวรั้ง พระพุทธรเจ้าไม่ได้เหนี่ยวรั้ง ธรรมนี้ของประเสริฐ ทางธรรมนี้ของใคร ทางนี้มันก็เป็นทางเลี้ยวไปเลย

แต่ทางของเราเป็นแบบนี้ ทางของใครก็แล้วแต่เป็นवासนาบารมีมา ถ้าเราสร้างของเรามาดี เวลาเราไปตามทางมันจะมีน้ำมีท่าไว้คอยเลี้ยงเรา ถ้าवासนาเราน้อย โอ้อโฮ...ทางนี้จะเป็นทางที่วาทะเลทรายเลย แต่ก็ยังเป็นของใครของบุคคลนั้นนะ ไม่จำเป็นต้องให้เหมือนกัน แต่นี่ถ้าทางของเราเป็นแบบนี้เราก็ต้องเต็มใจทำ ต้องเต็มใจทำเพราะเป็นทางของเรา

ถ้ามุดหันกลับมาดู มันจะเสวยสุขอยู่พักใหญ่แหละ พิจารณาถึงนี้มันจะเสวยสุขพักใหญ่ ถ้ามันเพื่อย มันสุขนักเราก็อมรับ สุขนี้เราเสวย สุขนี้ไม่ต้องกำหนด แต่มันอยู่ได้ไม่นานหรอก สุขมันก็คู่ มันมีความทุกข์อันละเอียดอยู่ในใจ มีความสุขนะ พระอริยบุคคลไม่มีความสุขได้อย่างไร เขาไม่ใช่บุคคลธรรมดาอย่างเรา มันต้องต่างกันอยู่แล้ว ใจนี้ต่างกันมาก ต่างกันคนละชั้นเลยละ

นี่กิเลสมันยังไม่สิ้น มันยังเลี่ยมอยู่ข้างใน ข้างในยังมีข้าศึกอยู่ สุขอยู่พักหนึ่งก็หันกลับมาดู เวลาใจมันกระเพื่อมไปแล้ว พอมันมีความทุกข์ก็เหมือนกับของเรายังไม่สะอาดใจไหม มันยังมีสิ่ง...เราซักเสื้อผ้ายังไม่สะอาดพอ เราต้องซักอีก ซักซ้ำ เราซักเสื้อผ้ายังไม่สะอาดเราจะหยุดได้อย่างไร เสื้อผ้านี้ยังซักไม่เสร็จเลย มันจะเก็บเข้าตู้ได้อย่างไร ต้องซักอีก ซักลงไปอีก

ก็เหมือนกัน พอจิตมันได้คิด จิตมันมีความรู้สึก มันก็หมุนกลับมาดูลงไปที่กายและใจหมุนเข้ามาดู ว่าโลกนี้ราบเป็นหน้ากลอง อันนั้นมันขั้นตอนของเขา มันก็ราบอย่างนั้นละ ราบเป็นหน้ากลองขึ้นไป เดี่ยวดินนะ เราไถไปสิ ดินนี้เราไถไปเลย แต่มันมีหญ้าย่อยอยู่หญาก็เกิดอีก แล้วเกิดนี้เกิดหน้าด้วย เพราะดินมันเลี่ยมใช้ใหม่

ใจก็เหมือนกัน ใจราบเป็นหน้ากลอง แต่ถ้าหันกลับไปดูใจแล้วจับใจได้นะ แต่มันยังจับไม่ได้ล่ะสิ โลกนี้ราบเป็นหน้ากลองเราก็นอนเพลินอยู่นั่นละ โอ้...ดินนี้ราบดินอะ นอนนุ่มหญ้าขึ้นสบาย เพราะมันหาตัวนั้นไม่เจอ หาตัวตนยากนะกิเลส งานนี้มันเป็นงานค้นคว้านะ ค้นหาคะ อย่างหญ้านี้มันเห็นนะ เราเห็นว่าหญ้า เราเห็นได้ง่าย แต่ในหัวใจมันวิ่งว้างมันมองไม่เห็น แล้วจะจับตรงไหน ก็รากของหญ้ามันซ่อนอยู่ในดิน ไต่กิเลสนี้มันซ่อนอยู่ในใจ

ถ้าจับตรงนี้เจอนะ โอ้โฮ...เพราะอันนี้มันชุ่ม มันชุ่มกามราคะนะ โอ้โลกที่ว่าราบๆ นั้นนะ มันเป็นเหยื่อไปทั้งนั้น เป็นหญ้าไปทั้งนั้น ตรงนี้สำคัญ ตรงนี้น้ำป่าเลย จะรุนแรง การปฏิบัติขั้นนี้เป็นขั้นที่รุนแรงที่สุด ขึ้นไหนก็ไม่โหดเท่าขั้นนี้ ขั้นนี้ต้องโหดนะ สู้กันอย่างเต็มที่เลย แล้วสู้กันภายในไม่ได้สู้กันข้างนอก สงครามข้างนอกเกิดให้มันเกิดไป สงครามโลกไหนจะเกิด มันก็เกิดแล้วก็ดับเดี๋ยวก็เกิดใหม่ แต่สงครามอันนี้เกิดนะ จะเกิดนะ มันจะเกิดไม่ได้ถ้าเราหาไม่เจอ

ถ้าเราหาชื่ออันนี้เจอ กามราคะอันนี้เจอ สงครามนี้ถ้าเกิดแล้วถ้าดับแล้วจะไม่มีสงครามอีก จะไม่มีสงครามอีกเลย ถ้าเจอมันจะรุนแรงขนาดนั้นนะ เพราะมันเป็นกามราคะ เพราะใจนี้เป็นกาม ใจนี้เป็นชุ่ม โอ้อย่างที่ว่าสมณะที่ ๒ นั้นมันเป็นเปลือกใจ จากเปลือกออกไปมันเจอข้างใน เราตีป้อมค่ายเข้าไปเห็นไหม เราไปรบเข้าศึก จะตีกำแพงเข้าไปจะมีอะไร ทะลุกำแพงเข้าไป โอ้เมืองหลวงเขา ข้างใน ในราชมณฑลหรือนั่นทองคำทั้งนั้นนะมีทองคำ มีความวิจิตรพิสดารอยู่ในนั้น

หัวใจก็เหมือนกัน เราตีป้อมค่ายจากใจเข้าไป ชั้นที่ ๑ ชั้นที่ ๒ ชั้นที่ ๓ ชั้นนี้เขาสงวนเขารักใจ ชั้นนี้มันเป็นชั้นภายในแล้วมันจะสงวนวัฏจักรไว้ข้างในอีกชั้นหนึ่งนะ โอ้วัฏจักรนั้นมันไม่มีองครักษ์นะ นี้องครักษ์ทั้งนั้น แล้วองครักษ์นี้ต่อสู้ มันต่อสู้เต็มที่เพราะชั้นนี้มันรู้ว่าภัยนี้ ไฟนี้เข้ามาเต็มที่แล้ว มันจะหลอกเต็มที่เลย มันจะผลักใส สงครามนี้รุนแรง ความหลอกของจิต ความจะผลักใสออกมาจะ ชนแล้วหนี ชนแล้วหนีเลย หัวเข้าไปชนนี้มันใสหัวออกวิ่งออกมาไม่รู้ตัวเลย ไม่รู้ตัว

พอไม่รู้ตัวออกมา มันรู้ว่าแพ้ว คำว่า”ไม่รู้ตัว”นี่มันเริ่มต้นใช้ใหม่ เพราะไม่รู้ตัว มันผลัดไส้ออกมาซักพักคิดได้ก็วิ่งเข้าไปใหม่ สงคราม สงครามแพ้วก็ต้องสู้ วัฏฏะนะ เจ้าวัฏฏะนะ ใครจะยอมให้ประเทศชาติล่มจม ประเทศชาติก็คือเราไง เราคือโลก นี่สงครามโลก โลกของใจ โลกใคร โลกมันนะ โลกหนึ่ง โลกคือหมู่มสัตว์ โลกคือมนุษย์ โลกของเรา

มันจะมีอุบายนะ อุบายทั้งของเขาและของเรานะ อุบายของกิเลสนะ กับอุบายของธรรม อุบายของธรรมเกิดจากใคร? ก็เกิดจากเรานี้แหละ เกิดจากธรรมจักรนี้ เกิดจากภาวนามยปัญญา คนไม่เคยโง่ตลอดไปหรอก คนโง่มันถึงเวลาจำเป็นขึ้นมามันต้องฉลาดใช้ใหม่ คนเราจะตายมันต้องสู้ เวลาจนตรอก ปัญญามันเกิดคืนัก เวลานั้นนะเวลาจะตาย เวลาภาวนาขึ้นมามันจะตายจริงๆ นะ เอาตายจริงๆ ช่วงนี้ช่วงตายจริงๆ เพราะถ้ามันหลอกก็หลอกจนตายเลย เพราะเวลาตายข้างใน มันจะทำให้ตายเลย มันจะหลอกหมด

กิเลสนี้ร้ายจริงๆ กิเลสคนอื่นว่าร้ายๆ กิเลสของเรานี้ เวลาต่อสู้มันจะหลอกเลยละเพราะถ้ามันไม่หลอกเรา มันก็แพ้ว ถ้ามันแพ้วแล้วมันก็เหมือนกับปล่อยให้ประเทศชาติเขาล่มจมเลย มันต้องตายไปข้างหนึ่ง มันต้องกิเลสตายกับเราตายเท่านั้นนะ ถ้าไม่กิเลสตายกับเราตายกับเราตายนี้สู้กันไม่ได้ ตายจริงๆ ! ต้องกิเลสตายกับเราตายเท่านั้นเลย ถึงว่ารุนแรงไง ต้องกิเลสตาย ไม่กิเลสตายก็เราตาย

อันนี้กิเลสมันเป็นนามธรรม ความคิดอันนั้นเป็นนามธรรม แต่ถ้าเราตายกิเลสมันก็ครองใจเราก็แพ้ว เราก็อยู่ของเราแบบสัตว์หรือ คอยกินหญ้าไปเรื่อยๆ หรือ มันไม่อย่างนั้นนักปฏิบัติ มันมีกำลังใจ เพราะมันมีแรงของใจ แรงของสมาธินี้ะ แรงของใจ แรงของการภาวนา แรงของปัญญา การเลี้ยงชีพใจ แรงของงานชอบ ความเพียรชอบ อุตสาหะชอบ มันจะหมุนกลับไปเรื่อย

ถึงจุดหนึ่ง เหมือนกับเราจุดไฟไว้แล้ว งานยังไม่เสร็จ เราถอดอุปกรณ์เครื่องมากองไว้หมดเลย แล้วไม่เคยประกอบ มันจะถอยมาอย่างไรก็แล้วแต่ ถ้ามันมีแรงกลับไปมอง มันก็ต้องทำ ก็อันนั้นละ อันที่ว่าเคลื่อนอยู่นั้นนะต้องประกอบขึ้นมาให้เสร็จ ใอันนี้ก็เหมือนกัน กิเลสอยู่ที่ใจถ้ายังไม่พินกันอยู่ มันก็ต้องหันกลับไปตรงนั้นละ จะไปไหนก็แล้วแต่ จะนอนเนืองจะออกไปข้างนอก จะเข้าสมาธิ จะเสวยสุขอยู่ ไม่อยากสู้กับมัน เดียวกลับมาถึงงานอันเก่า เพราะถ้างานยังไม่เสร็จ ก็ยังไม่เสร็จ มันจะไปไหนรอดไม่ได้ มันจะต้องกลับมาสู่ตรงนี้ไง

มันถึงต้องหันกลับมาดู ต้องค้นจนกลับมาดูจนมีแรงพอ หมุนดูเข้าไปบ่อย ขาด ขาดอีกล่ะ ขาดทีก็สะเทือนหัวโนหวอเลยล่ะ มันถึงว่าใครตายไปข้างหนึ่งไง อันนี้มันสำคัญ สำคัญที่ว่ากามภพ ใจ ถ้าอันนี้ขาดนะ สมณะที่ ๓ ขาด มันจะไม่เกิดแล้ว ไม่เกิดในกามภพนี้ ตั้งแต่เทวดาลงมา พรหม ชั้นหยาบๆ ลงมา พรหม ๕ ชั้นขึ้นไปเป็นที่อยู่ของผู้ที่เป็นสมณะที่ ๓ นี้ เกิดเป็นพรหมรูปเดียวนะ แล้วเกิดเป็นพรหมแล้วไม่ใช่ว่าเกิดซ้ำอีก เกิดเป็นพรหมแล้วก็สิ้นไปเลย เหมือนกับเอามะม่วงแก่ ไปวางไว้แล้วมันจะสุกไปทำเดียว ถ้ามะม่วงอ่อนมันไม่สุกสิ มันดำมันเน่า ใสนี้มันสุก สุกไปก็สิ้นไป นี่สมณะที่ ๓

แล้วไม่มีอะไรมาเทียบนะ ไม่ต้องว่าสุขแล้วจะมาทุกข์อีก เกิดแล้วจะไม่เกิดอีก ไม่ต้อง ไปเลย แล้วไม่ต้องให้มีใครมาปริญญาค้ำยัน มันต้องเป็นปัจเจกตั้ง ถึงว่าศาสนาเรานี้ยอดเยี่ยม ในศาสนาของเราที่มีพระอรหันต์บุคคลชั้นต่างๆ นี่มากมายเลยในศาสนาพุทธเรา ครูบาอาจารย์เห็นใหม่ มีตั้งแต่พระพุทธเจ้าลงมา เป็นพระอรหันต์ เป็นผู้สิ้นกิเลสแล้ว แล้วก็สอนพระสาวกบุตร พระโมคคัลลานะ พระกัสสปะ มาเป็นชั้นเป็นตอนมาเลย นั่นสมณะที่ ๓

พอไปแล้วเว้งว่างนะ ช่วงนี้ไปแล้วว่างเว้งว่างไปหมดเลย เพราะพรหม ว่างๆ อยู่อย่างนั้น นะ เพราะถือว่าตัวเองว่างไป คนมันจะหลงนะ พอว่างไปมันเข้าใจว่า เข้าใจว่า เพราะความว่างก็คือ เราใช้ใหม่ ความว่างก็คือเรา นี่คือเจ้าวัฏจักร ความว่างนั้นคือเรา เราถึงจะว่าง เพราะไม่มีวัตถุสิ่งใด หรอกที่มันจะรู้ตัวมันเอง วัตถุนะ นอกจากหัวใจของคน เคยเห็นวัตถุใดมันรู้ตัวมันเองบ้าง นอกจากหัวใจ นอกจากสิ่งมีชีวิต เพราะสิ่งมีชีวิตนั้นมันกิเลส

สิ่งมีชีวิตนะ มันถึงจะรู้จักตัวมันเองได้ นี่หัวใจ เราก็มียังมีชีวิต ถึงมันจะว่างมันก็ต้องรู้จาก ใจมันสิ แต่กิเลสมันทำให้ไม่รู้ กิเลสมันส่งออก มันไม่รู้หรอก มันต้องหลงกันไปอยู่นานนะ หลง ต้องหลง จนมีผู้ใดมาบอก ทำไมต้องให้คนอื่นมาบอกล่ะ ทำไมเราไม่บอกตัวมันเอง เพราะมัน เข้าข้างตัวมันนะ จิตนี้จะเข้าข้างตัวเองมาก กิเลสจะสงวนตัวเองมาก เห็นว่าอันนี้เป็นทองคำ อันนี้เป็นสิ่งที่วิเศษ มันว่านะ มันว่า อ้าวเราก็อ้าวใครไม่ดีๆ ทั้งนั้นล่ะ เราต้องว่าตัวเราดี

เจ้าวัฏจักรมี โลก โกรธ หลง มันก็ขาดไปตั้งพร้อมๆ ไปด้วยแล้ว ตั้งแต่หลาน หลานมา ขาดมาหมด ลูกก็ขาดไปแล้ว นี่ตัวมันเอง มันจะเอาตัวมันรอดอย่างไร มันต้องพลิกเพลงเต็มทีล่ะ มันกลัวเขาจะตามเห็นหน้ามัน ย้อนกลับมาดูก็ไม่ได้นะ มันเฉาๆ คุณความสว่างนี้มันจะเฉาอยู่ อย่างนั้นล่ะ มันพิลึก ไม่มีใครรู้

นี่ถึงว่า อวิชชาปจฺจยา สงฺขารฯ แสงมันส่องออก อวิชชามันเคลื่อนไป มันปัจจยาการเป็นอันเดียวกันไปหมดเลย บีบบีบ บีบบีบ อยู่ในที่กลางใจนะ ตอของจิต ในอาทิตตฯ(อาทิตตปริยายสูตร) ถึงว่า ละคันธ ๕ แล้ว ละกาย ละรูป ละเวทนา ละสัญญา ละสังขาร ละวิญญาณ เพราะวิญญาณกระทบกับจิตนี้ละสิ จิตนี้กระทบถึงเกิดวิญญาณขึ้น ผัสสะ ธรรมารมณฺ์ กระทบกับอะไร? กระทบกับความว่าง มันก็มีความรู้สึกขึ้นมา นี่ต่อ มโนวิญญาณ เจตนาไป

มโนสัญญาเจตนาหาร มโนฯ มโนคือตอของมัน คือตัวของมันเอง มโนคือใจ ถ้ามันจับได้ อันนี้มันจะอ้อยอิ่งนะ ไอ้ที่ว่าเมื่อกี้ น้ำป่าน้ำทะเลถักนั่นแรง ถ้าจับตรงนี้ได้ล่ะ มันจะนิ่ม มันจะนวล พิจารณาแทบไม่ได้เลย ถึงว่า มหาสติ-มหาปัญญานี้ก็พิจารณาไม่ได้ มหาสติ-มหาปัญญา มันเป็นปัญญา มันเป็นการไคร่ครวญ อันนี้เป็นการดูเฉยๆ ดูการแว็บออก

ถึงว่า ญาณหยั่งรู้ใจ ปญฺญา อุทฺปาติ วิชฺชา อุทฺปาติ อาโลโก อุทฺปาติ ความสว่างไสว พอรู้เท่ามันก็จบ นั่นรู้เท่านั้น ว่าอันนี้รู้เท่านั้น การพิจารณาการเห็นมันสมุจเฉทปหาน มันพลิกหลายๆ พลิกทีเดียวจบ นี่งานของศาสนา มันสามารถสำเร็จได้ สามารถจบได้ งานของโลก นี่ผลออกจากวิญญูฯ อันนี้พ้นออกไปจากวิญญูฯเลย หลุดออกไปจากวิญญูฯนี้ สาม โลกธาตุ(เทพสิ้นสุดเพียงเท่านั้น)